

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК II

Завдання для самоконтролю
для студентів напрямку підготовки 6.030509 “Облік і аудит”
та перепідготовки за спеціальністю 7.03050901 “Облік і аудит”

Обговорено і рекомендовано на за-
сіданні кафедри бухгалтерського об-
ліку, оподаткування та аудиту
Протокол № 2
від 16 вересня 2015 р.

Фінансовий облік II. Завдання для самоконтролю для студентів напряму підготовки 6.030509 “Облік і аудит” та перепідготовки за спеціальністю 7.03050901 “Облік і аудит” / Укл.: Лень В.С., Гливенко В.В., Андросенко О.О. — Чернігів: ЧНТУ, 2015. — 90 с.

Укладачі: ЛЕНЬ ВАСИЛЬ СТЕПАНОВИЧ, кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Гливенко Валентина Василівна, кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Андросенко Олена Олексіївна, кандидат економічних наук, доцент, старший викладач кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Відповідальний за випуск: Маргасова Вікторія Геннадіївна,
Завідувач кафедри бухгалтерського обліку,
оподаткування та аудиту,
доктор економічних наук, професор

Рецензент: ГОГОЛЬ ТЕТЯНА АНАТОЛІЇВНА, доктор економічних наук,
доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку і оподаткування

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1 ОБЛІК ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА РОЗРАХУНКАМИ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ	6
1.1. Запитання та завдання для самоконтролю	6
1.2. Задачі для розв'язання.....	6
1.3. Тести.....	8
2 ОБЛІК КОРОТКОСТРОКОВИХ КРЕДИТІВ ТА ІНШИХ КОРОТКОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ.....	13
2.1. Запитання та завдання для самоконтролю	13
2.2. Задачі для розв'язання.....	13
2.3. Тести.....	15
3 ОБЛІК ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА ПОЗИКАМИ ТА ВЕКСЕЛЯМИ	21
3.1. Запитання та завдання для самоконтролю	21
3.2. Задачі для розв'язання.....	21
3.3. Тести.....	23
4 ОБЛІК ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА ОБЛІГАЦІЯМИ ТА З ФІНАНСОВОЇ ОРЕНДИ	28
4.1. Запитання та завдання для самоконтролю	28
4.2. Задачі для розв'язання.....	28
4.3. Тести.....	30
5 ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ТА ІНШИХ РОЗРАХУНКІВ З ПРАЦІВНИКАМИ	36
5.1. Запитання та завдання для самоконтролю	36
5.2. Задачі для розв'язання.....	37
5.3. Тести.....	39
6 ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКАМИ ТА З ФОНДАМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ	45
6.1. Запитання та завдання для самоконтролю	45
6.2. Задачі для розв'язання.....	45
6.3. Тести.....	47
7 ОБЛІК ДОХОДІВ	52

Фінансовий облік II. Завдання для самоконтролю.

7.1. ЗАПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	52
7.2. ЗАДАЧІ ДЛЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ.....	52
7.3. ТЕСТИ.....	55
8 ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ, ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	
І ЦІЛЬОВОГО ФІНАНСУВАННЯ.....	60
8.1. ЗАПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	60
8.2. ЗАДАЧІ ДЛЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ.....	60
8.3. ТЕСТИ.....	63
9 ПОЗАБАЛАНСОВИЙ ОБЛІК.....	69
9.1. ЗАПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	69
9.2. ЗАДАЧІ ДЛЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ.....	69
9.3. ТЕСТИ.....	71
10 ПОЛІТИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО	
ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВИХ ВІДНОСИН.....	73
10.1. ЗАПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	73
10.2. ЗАДАЧІ ДЛЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ.....	73
10.3. ТЕСТИ.....	75
11 ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА.....	79
11.1. ЗАПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	79
11.2. ЗАДАЧІ ДЛЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ.....	79
11.3. ТЕСТИ.....	81
12 ПРИКЛАД ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧІ	86
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	88

ВСТУП

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра на пряму підготовки 6.030509 “Облік і аудит” та перепідготовки спеціаліста спеціальності 7.03050901 “Облік і аудит” дисципліна “Фінансовий облік II” є нормативною і належить до циклу професійно-орієнтованих дисциплін.

Вивчення дисципліни “Фінансовий облік II” сприяє формуванню професійних знань та вмінь з обліку пасивів підприємства у відповідності до національних та міжнародних стандартів обліку. Метою викладання дисципліни є засвоєння студентами теоретичних основ та практики ведення бухгалтерського обліку на підприємствах різних форм власності, визначення місця і ролі фінансового обліку в управлінській діяльності з урахуванням вимог національних стандартів обліку.

В основі вивчення курсу лежить відвідування студентами лекцій та практичних занять, а також самостійна робота з підручниками, навчальними, методичними посібниками, спеціальною літературою, законодавчими актами, у тому числі з питань бухгалтерського обліку.

Для якісного засвоєння дисципліни “Фінансовий облік II” студентам необхідно ознайомитися з навчальною програмою і даними методичними вказівками, самостійно опрацювати матеріал, використовуючи рекомендовані літературні джерела.

Методичні вказівки включають запитання і завдання для самоконтролю, задачі, тести, самостійне опрацювання яких студентами сприятиме засвоєнню ними теорії фінансового обліку II та отриманню практичних навичок по відображенню в обліку різноманітних господарських операцій з пасивами, що мають місце на підприємстві.

При виконанні практичних завдань і пошуку відповіді на тести рекомендується: вивчити матеріал теми за літературними джерелами і коротко його законспектувати. Крім того, необхідно визначитись із Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, які необхідно використати при вирішенні задачі чи відповіді на тести, а також з нормативною базою з оподаткування.

Самостійне виконання завдань студентами направлено на:

- набуття теоретичних знань з обліку капіталу та зобов'язань підприємства з урахуванням вимог національних стандартів обліку;
- вивчення методики та техніки обліку господарських операцій;
- набуття практичних навичок з первинного, синтетичного та аналітичного обліку.

1 ОБЛІК ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА РОЗРАХУНКАМИ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ

1.1. Запитання та завдання для самоконтролю

1. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками.
2. Облік розрахунків з покупцями.
3. Облік бартерних операцій.
4. Розрахункові операції в іноземній валюті.
5. Облік заставних операцій.
6. Перегляд умов договору.
7. Облік переведення боргу.
8. Облік розрахунків за претензіями.
9. Облік фінансової допомоги.
10. Облік списання кредиторської заборгованості.
11. Облік заставних операцій.
12. Документальне оформлення розрахунків і документообіг різних форм безготівкових розрахунків.
13. Форми безготівкових розрахунків та їх облік.

1.2. Задачі для розв'язання

Задача 1.1. Підприємство *A* придбало у підприємства *B* комп'ютер за 4800 грн з ПДВ без попередньої оплати. Протягом строку позовної давності кредиторську заборгованість не було погашено і підприємство *A* її списало.

На комп'ютер у бухгалтерському обліку нараховувалась амортизація за методом подвійного зменшення залишку виходячи із 5 років корисного використання.

Зробити можливі бухгалтерські проводки, податкові розрахунки та обґрунтувати їх нормативними документами для підприємств *A* та *B*.

Задача 1.2. Підприємство отримало від нерезидента передоплату: за товар — 1000 євро; за послуги, що будуть надані на території нерезидента — 3000 євро; за послуги, що будуть надані на території резидента — 9000 євро. Курс євро на день надходження валюти **25,5** грн за 1 євро.

Товари та послуги підприємством нерезиденту не поставлені й, після закінчення строку позовної давності, кредиторська заборгованість резидентом списана. Курс євро на дату списання — **25.8** грн за 1 євро.

Зробити бухгалтерські проводки та податкові розрахунки. Обґрунтувати бухгалтерські проведення діючими нормативними документами.

Задача 1.3. Підприємство *A* отримало від підприємства *B* поворотну фінансову допомогу в сумі 60,0 тис. грн 20 січня 200_ р. Обидва підприємства є

платниками податку на прибуток за загальною ставкою. Строк повернення допомоги 30 квітня цього ж року. У встановлений термін отримана допомога не повернена. Претензій від надавача допомоги протягом строку позовної давності не надходило і по закінченні останнього, вона була списана.

Зробити бухгалтерські проводки та обґрунтувати їх нормативними документами.

Задача 1.4. У січні 200_ р. підприємство отримало товар від нерезидента на суму \$ 50 000 з відстрочкою платежу на 2 місяці. Курс НБУ на дату оформлення ВМД становив **22,05 грн** за \$ 1. Мито — 25,0 тис. грн, **митне оформлення** — 750 грн. У лютому на підприємство надійшла від постачальника ковер-нота (повідомлення про знижку) на 5 % від ціни товару за вчасні розрахунки за попередніми поставками. У цьому ж місяці підприємство розраховувалося з постачальником. Курс НБУ на дату отримання ковер-ноти та розрахунку — **22,03 грн** за \$ 1.

Зробити бухгалтерські проводки та податкові розрахунки.

Задача 1.5. 10 грудня 201_ р. підприємство отримало товар від нерезидента, оплатити який має 30 січня наступного року. Митна вартість товару 10,0 тис. євро. Мито — 3,0 тис. грн, **митне оформлення** — 0,7 тис. грн.

Резидент товар у встановлений термін не оплатив. На протязі строку позовної давності нерезидент претензій не висував.

Курс євро на дату одержання 25,50 грн/євро, на кінець 201_ р. — 25,55 грн/євро, на дату списання кредиторської заборгованості — 25,60 грн/євро.

Зробити бухгалтерські проводки та податкові розрахунки на дату отримання товару, на кінець 201_ року та на дату списання. Оформити документи, необхідні для списання простроченої кредиторської заборгованості.

Задача 1.6. Підприємство отримало аванс за товар на суму 20,0 тис. грн. Товар не відвантажено, а покупець заходів щодо врегулювання заборгованості на протязі строку позовної давності не вживав.

Зробити бухгалтерські проводки та податкові розрахунки з обґрунтуваннями.

Задача 1.7. Підприємство А подало до банку заяву про відкриття покритого акредитиву на користь підприємства Б за поставку фрезерного станка на суму 520,0 тис. грн, який обслуговується в іншому банку. Крім того, за відкриття акредитиву банку сплачено 0,1 % від суми акредитиву та за його виконання — 560 грн.

Постачальником виконані умови акредитиву і виконуючий банк оплатив йому поставку за рахунок відкритого на його користь акредитиву.

Зробити бухгалтерські проводки з їх обґрунтуванням нормативними документами.

Задача 1.8. Підприємство отримало у банку кредит у сумі 20,0 тис. грн під заставу автомобіля справедлива вартість якого 55,2 тис. грн, первісна вартість 100,0 тис. грн, знос фінансовий — 60,0 тис. грн. Визначений строк корисного використання 10 років. Вчасно підприємство з боргом не

розрахувалось і судовим виконавцем автомобіль вилучено і продано на біржі за справедливою вартістю. Вартість послуг біржі — 1 % від суми продажу.

Зробити необхідні бухгалтерські проводки з поясненнями.

Задача 1.9. Підприємство 1 лютого 20xx р. здійснило бартерну операцію з іноземним партнером на суму 100,0 тис. грн без урахування ПДВ. Товар обмінений на сировину. Сплачене мито і **за митне оформлення 5,0 тис. грн** та всі інші належні платежі. Про здійснення цієї операції орган державної податкової служби України повідомлено не було, а 1 лютого наступного року податковою перевіркою цей факт було зафіксовано.

Зробити необхідні бухгалтерські проводки з поясненнями.

Задача 1.10. Підприємство отримало товар без попередньої оплати на суму 120,0 тис. грн з ПДВ. Строк оплати товару — не пізніше 10 днів з дня отримання. Товар оплачено через 40 днів після дати отримання. Договором поставки сплата пені за несвоєчасність розрахунків не обумовлена.

Зробити бухгалтерські проводки за наведеними операціями з обґрунтуванням нормативними документами.

1.3. Тести

1. Бенефіціар — це:

- а) юридична особа, на користь якої виставлений акредитив;
- б) юридична особа, яка виставляє акредитив;
- в) банк, який обслуговує клієнта.

2. Штраф може накладатись за невиконання:

- а) грошового зобов'язання;
- б) зобов'язання у натуральній формі;
- в) будь-якого зобов'язання.

3. Пеня може накладатись за невиконання:

- а) грошового зобов'язання;
- б) зобов'язання у натуральній формі;
- в) будь-якого зобов'язання.

4. Максимальний розмір пені не може бути більшим:

- а) за облікову ставку НБУ;
- б) за подвійну облікову ставку НБУ;
- в) розмір не обмежується.

5. Сума нарахованої пені за невиконання зобов'язання відображається на рахунку:

- а) 948;
- б) 949;
- в) 977.

6. У разі, коли штрафні санкції за порушення грошових зобов'язань не встановлені договором, то їх розмір визначається:

- а) обліковою ставкою НБУ;
- б) подвійною обліковою ставкою НБУ;
- в) не сплачується.

7. У разі, коли договором поставки не визначено строк розрахунку за поставлений товар, боржник повинен виконати такий обов'язок:

- а) на наступний день від дня пред'явлення вимоги;
- б) протягом 3-х днів від дня пред'явлення вимоги;
- в) протягом 7-ми днів від дня пред'явлення вимоги;
- г) протягом 10-ти днів від дня пред'явлення вимоги.

8. У разі імпорту товару за попередньою оплатою, такий товар має бути поставлений у строк після оплати авансу:

- а) не більше 90 днів;
- б) не більше 180 днів;
- в) не більше 270 днів;
- г) не більше року.

9. Підприємство платник ПДВ за бартером відпустило іншому підприємству готову продукцію, яка не є об'єктом обкладання ПДВ. У цьому разі воно:

- а) відображає податкове зобов'язання з ПДВ;
- б) не відображає податкове зобов'язання з ПДВ.

10. Підприємство, яке обліковує ПДВ за касовим методом, уклало бартерний договір за яким першою операцією було отримання товару, а наступною — поставка. Податкове зобов'язання у цьому разі виникає:

- а) за першою операцією;
- б) за другою операцією;
- в) не виникає взагалі, тому що податкове зобов'язання погашається податковим кредитом;
- г) на дату балансу.

11. При отриманні товару від пов'язаної особи податковий кредит визначається виходячи із:

- а) справедливої вартості поставки;
- б) звичайної ціни;
- в) сплачених (нарахованих) за товар сум;
- г) **чистої вартості реалізації.**

12. При отриманні товару від нерезидента без попередньої оплати курсові різниці:

- а) виникають на дату отримання товару;
- б) виникають на дату балансу, якщо розрахунок ще не здійснено;
- в) виникають на дату балансу і на дату розрахунку;
- г) **не виникають.**

13. При отриманні товару від нерезидента за попередньою оплатою курсові різниці за розрахунками:

- а) виникають на дату отримання товару;
- б) виникають на дату балансу;
- в) виникають на дату балансу і на дату розрахунку;
- г) виникають лише на дату перерахування авансу.

14. Трасат — це:

- а) особа на яку виставлено тратту (перевідний вексель), тобто той, хто повинен оплатити чек;
- б) векседавець простого вексяля;
- в) векседавець переказного вексяля;
- г) **поручитель за векселем.**

15. Резиденти зобов'язані використати іноземну валюту, що куплена, обміняна у встановленому порядку через суб'єкта ринку, не пізніше ніж за:

- а) строк використання не обмежений;
- б) п'ять робочих днів після дня її зарахування на його поточний рахунок на потреби, зазначені в заяві про купівлю іноземної валюти;
- в) десять робочих днів після дня її зарахування на його поточний рахунок на потреби, зазначені в заяві про купівлю іноземної валюти;
- г) **чотирнадцять робочих днів після дня її зарахування на його поточний рахунок на потреби, зазначені в заяві про купівлю іноземної валюти.**

16. Курсові різниці відображаються за:

- а) монетарними статтями обліку;
- б) немонетарними статтями обліку;
- в) лише за грошовими коштами;
- г) монетарними і немонетарними статтями обліку.

17. Заборгованість нерезиденту за поставлений товар є статтею обліку:

- а) немонетарною;

б) монетарною.

18. Зобов'язання — це:

- а) зобов'язання, що має невизначений строк погашення чи величину;
- б) заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, приведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди;
- в) подія, яку створює юридичне чи традиційне зобов'язання;
- г) заборгованість за отримані від постачальників товарно-матеріальні цінності.

19. Гарантійне післяпродажне обслуговування товарів — це:

- а) умовні активи;
- б) умовні зобов'язання;
- в) забезпечення;
- г) зобов'язання з невизначеною сумою.

20. Погашення зобов'язань грошовими коштами відображають у журналі:

- а) 1;
- б) 2;
- в) 3;
- г) 4.

21. Погашення зобов'язань платіжними картками відображають у журналі:

- а) 1;
- б) 2;
- в) 3.
- г) 5.

22. При виставленні акредитиву постачальнику в національній валюті дебетується субрахунок:

- а) 311 “Поточні рахунки в національній валюті”;
- б) 312 “Поточні рахунки в іноземній валюті”;
- в) 313 “Інші рахунки в банку в національній валюті”;
- г) 314 “Інші рахунки в банку в іноземній валюті”;
- д) 33 “Інші кошти”.

23. Погашення зобов'язань перед постачальником чеком з чекової книжки відображають бухгалтерською проводкою:

- а) Д-т 631—К-т 311;
- б) Д-т 631—К-т 312;
- в) Д-т 631—К-т 313;
- г) Д-т 631—К-т 33.

24. Лише за згодою бенефіціара може бути закрито:

- а) відкличний акредитив;
- б) безвідкличний акредитив;
- в) як відкличний так і безвідкличний акредитиви.

25. Аваліст — це:

- а) представник банку “Аваль”;
- б) векседавець переказного векселя;
- в) поручитель за векселем;
- г) банк, який обслуговує клієнта.

26. При недостатності коштів для погашення кредиторської заборгованості кредитору першочергово сплачується:

- а) основна сума боргу;
- б) проценти і неустойка;
- в) відшкодовуються витрати кредитора, пов'язані з одержанням виконання.

27. Заставлене майно відображають на рахунках:

- а) балансових;
- б) позабалансових;
- в) балансових та позабалансових.

28. Заставлене майно, яке перебуває у власності заставника підлягає страхуванню в порядку:

- а) обов'язковому;
- б) необов'язковому;
- в) лише у разі, коли страхування заставленого майна передбачено у договорі застави.

29. Боржник самостійно нараховувати пеню на прострочену суму платежу і давати банку доручення про її перерахування з наявних на рахунку платника коштів:

- а) зобов'язаний;
- б) не зобов'язаний;
- в) зобов'язаний, якщо у договорі зазначено про розмір пені.

30. Заборгованість нерезиденту за отриманим від нього авансом на поставку є статтею обліку:

- а) немонетарною;
- б) монетарною.

2 ОБЛІК КОРОТКОСТРОКОВИХ КРЕДИТІВ ТА ІНШИХ КОРОТКОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

2.1. Запитання та завдання для самоконтролю

1. Види кредитів та їх облік.
2. Облік кредитів і позик, отриманих від нерезидентів.
3. Облік банківських гарантій.
4. Облік поворотної фінансової допомоги.
5. Облік безповоротної фінансової допомоги.
6. Облік внутрішніх розрахунків.
7. Наведіть порядок відображення в обліку поворотної фінансової допомоги, наданої підприємству його засновником.
8. Як обліковують позики, отримані від фізичних осіб.
9. Яка існує відповідальність за несвоєчасні розрахунки з кредиторами?
10. Наведіть визначення неустойки, штрафу та пені.
11. Наведіть бухгалтерські проводки зі списання простроченої кредиторської заборгованості.

2.2. Задачі для розв'язання

Задача 2.1. Підприємство уклало з банком кредитний договір, згідно з яким банк кредитує підприємство шляхом перерахування заборгованості постачальнику у сумі 36 тис. грн з ПДВ за куплену сировину. Строк погашення кредиту 3 місяці, річний відсоток за кредит — 36 %.

Відобразити в обліку придбання сировини, отримання кредиту та його повернення і сплату відсотків.

Задача 2.2. Підприємство отримало від неплатника податку на прибуток фінансову допомогу у сумі 100,0 тис. грн і повернуло через 90 днів після отримання. При цьому користувалось такою допомогою 30 днів у звітному періоді її отримання та 60 днів у наступному. Облікова ставка НБУ 7,5 %.

Зробити бухгалтерські проводки. Розкрити вплив здійсненої операції на податкові розрахунки.

Задача 2.3. Підприємство А, яке є платником ПДВ, отримало від підприємства Б аванс у рахунок майбутньої поставки товарів у сумі 60,0 тис. грн. Протягом строку позовної давності товар не було відвантажено і претензій від покупця не надходило.

Зробити бухгалтерські проводки з надходження попередньої оплати та зі списання кредиторської заборгованості та обґрунтувати їх нормативними документами.

Задача 2.4. Підприємство отримало позику у фізичної особи 01.01.201_ р. у сумі 10,0 тис. грн з умовою повернення при пред'явленні вимоги. У договорі позики нічого щодо нарахування відсотків не зазначено. 01.04.201_ р. фізична особа пред'явила вимогу щодо повернення позики. Позика була повернена 30.06.201_ р. У зв'язку з невчасним поверненням позики фізична особа направила претензію підприємству з вимогою донарахувати відсотки у розмірі подвійної ставки НБУ та інфляційні (з дати отримання підприємством позики рівень інфляції був таким: на 01.04.201_ р. — 103,2 %; на 01.05.201_ р. — 105,3 %; на 01.07.201_ р. — 106,8 %). Вимога була задоволена в частині, що відповідає діючому законодавству. Позикодавець з прийнятим підприємством рішенням погодився.

Зробити бухгалтерські проводки та обґрунтувати їх нормативними документами.

Задача 2.5. У зв'язку з сезонною нестачею коштів підприємство продало банку готову продукцію на суму 96,0 тис. грн., собівартість якого 80,0 тис. грн. Угодою про продаж передбачено зворотний викуп через 2 місяці після продажу за суму, що на 6 % перевищує суму попереднього продажу. Протягом 2-х місяців товар зберігався на підприємстві.

Зробити бухгалтерські проводки, податкові розрахунки та обґрунтувати їх нормативними документами.

Задача 2.6. Підприємство придбало діжку алюмінієву, місткістю 60 л для використання у виробничій діяльності, вартість діжки з ПДВ 600 грн, підприємство має договір з обслуговуючим банком на надання кредиту овердрафт, у рахунок якого оплачено платіжне доручення підприємства.

Зробити бухгалтерські проводки з обґрунтуванням нормативними документами.

Задача 2.7. Підприємство А здійснило обмін з підприємством Б неподібними активами (сировиною) раніше придбаними для виробничих цілей. Перша операція отримання активів від підприємства Б. Первісна вартість переданих активів підприємства А — 10 000 грн, справедлива вартість — 13 200 грн з ПДВ. Справедлива вартість отриманих активів 13 800 грн з ПДВ. Обмін здійснюється без додаткових грошових розрахунків.

Зробити бухгалтерські проводки та податкові розрахунки з обґрунтуванням нормативними документами.

Задача 2.8. Підприємство резидент отримало позику від іншого підприємства нерезидента. **За отримання позики було нараховано 50 тис. грн у вигляді**

відсотків. Податковий прибуток за цей звітний період 10 тис. грн, у тому числі прибуток від відсотків отриманий — 8 тис. грн.

Зробити бухгалтерські проводки та податкові розрахунки з обґрунтуванням нормативними документами.

Задача 2.9. Підприємство *A* має короткостроковий кредит у банку на суму 12,0 тис. грн. Підприємство *B* має кредиторську товарну заборгованість підприємству *A* в цій же сумі. Погашення кредиту має відбутись через місяць. Відсоткова ставка за кредитом — 24 % річних. Підприємства та банк домовились **про** наступне: кредит буде погашати та платити відсотки за ним підприємство *B* в рахунок погашення кредиторської заборгованості підприємству *A*. Інші розрахунки домовленістю не передбачені.

Зробити бухгалтерські проводки та податкові розрахунки з обґрунтуванням нормативними документами для підприємств *A* та *B*.

Задача 2.10. Приватне підприємство, яке знаходиться на загальній системі оподаткування та сплачує податок з прибутку за загальною ставкою не має достатньо коштів для розширення своєї діяльності. Керівник цього підприємства, який є одночасно і його засновником, вніс у касу підприємства 2 лютого поточного року 150,0 тис. грн, які були використані для забезпечення діяльності підприємства. Внесені гроші керівником підприємства повернені йому 2 січня наступного року.

Зробити бухгалтерські проводки та податкові розрахунки з обґрунтуванням нормативними документами.

Задача 2.11. Підприємство *A* 01.02.201_ р. надало позику підприємству *B* в розмірі 500 млн. грн під 12 % річних на 1 рік. Відсотки за позикою сплачуються у кінці року.

Зробити бухгалтерські проводки для підприємств *A* та *B* з обґрунтуваннями за лютий та грудень 201_ р.

2.3. Тести

1. На субрахунку 682 “Внутрішні розрахунки” ведуться розрахунки з:

- а) дочірніми підприємствами;
- б) власними підрозділами, виділеними на окремий баланс;
- в) між власними підрозділами.
- г) інших виплат, нарахованих засновникам та учасникам за користування майном.

2. На субрахунку 683 “Внутрішньогосподарські розрахунки” ведуться розрахунки з:

- а) дочірніми підприємствами;

- б) власними підрозділами, виділеними на окремий баланс;
- в) між власними підрозділами.
- г) інших виплат, нарахованих засновникам та учасникам за користування майном.

3. Поворотна фінансова допомога у платника податку на прибуток від неплатника податку у періоді її отримання до доходів підприємства:

- а) включається;
- б) не включається.

4. Поворотна фінансова допомога надана платнику податку на прибуток неплатником цього податку і не повернена у звітному періоді до податкових доходів:

- а) включається;
- б) не включається.

5. Отриманий короткостроковий кредит банку до доходів підприємства:

- а) належить;
- б) не належить.

6. Отриманий короткостроковий кредит банку до податкових доходів підприємства:

- а) належить;
- б) не належить.

7. Нарахування відсотків за короткостроковими кредитами відображається проводкою:

- а) Д-т 611—К-т 311;
- б) Д-т 684—К-т 311;
- в) Д-т 951—К-т 684;
- г) Д-т 954—К-т 311.

8. Нарахування відсотків за векселі видані відображається в обліку так:

- а) Д-т 952—К-т 621;
- б) Д-т 952—К-т 684;
- в) Д-т 684—К-т 631;
- г) Д-т 952—К-т 631.

9. Операції “репо” з товарами — це:

- а) бартер;
- б) обмін подібними товарами;

в) форма кредитування, за якої банк самостійно або через дочірні компанії укладає угоду купівлі товару (звичайно за ціною нижче ринкової) з обов'язковою умовою зворотного викупу за фіксованою ціною через визначений термін;

г) переведення товару у готову продукцію.

10. Умовно нараховані проценти на поворотну фінансову допомогу відображаються:

а) у фінансовому обліку;

б) у податкових розрахунках;

в) у фінансовому обліку та податкових розрахунках;

г) на поворотну фінансову допомогу умовно нараховані відсотки не нараховуються, а тому й не відображаються у фінансовій звітності та податкових деклараціях.

11. На суму позики від іншого підприємства, яка неповернена вчасно, нараховуються:

а) умовні проценти;

б) проценти;

в) штраф і пеня;

г) інфляційні.

12. Для отримання позики підприємством від неюридичної особи укладення договору позики у письмовій формі є:

а) обов'язковим;

б) необов'язковим;

в) обов'язковим, якщо його сума не менш як у десять разів перевищує встановлений законом розмір неоподатковуваного мінімуму доходів громадян.

13. Облік кредитів відображають у журналі-ордері:

а) 1;

б) 2;

в) 3.

14. неповернена в визначений строк поворотна фінансова допомога платника податку на прибуток від неплатника цього податку:

а) відображається лише у фінансовому обліку як дохід підприємства;

б) відображається як дохід лише у податкових розрахунках;

в) відображається одночасно як дохід так і податковий дохід;

г) не відображається як дохід та податковий дохід.

15. Для отримання позики від іншого підприємства укладення договору позики у письмовій формі є:

а) обов'язковим;

б) необов'язковим;

в) обов'язковим, якщо його сума не менш як у десять разів перевищує встановлений законом розмір неоподатковуваного мінімуму доходів громадян.

16. За зовнішніми запозиченнями підприємства процентна ставка за позики державою:

а) обмежується;

б) не обмежується;

в) обмежується лише щодо 1-ї групи Класифікатора іноземних валют та банківських металів.

г) обмежується лише щодо 2-ї та 3-ї груп Класифікатора іноземних валют та банківських металів.

17. Різниця між біржовим курсом закупівлі валюти і курсом НБУ на дату закупівлі — це:

а) курсова різниця;

б) інші витрати операційної або неопераційної діяльності.

18. Списання різниці між біржовим курсом закупівлі валюти для розрахунків за отриману від нерезидента сировину і курсом НБУ на дату закупівлі відображається бухгалтерською проводкою:

а) Д-т 942—К-т 333;

б) Д-т 945—К-т 333;

в) Д-т 92—К-т 333;

г) Д-т 949—К-т 333.

19. Відсотки за кредит списуються:

а) на витрати;

б) на фінансові результати;

в) порядок списання відсотків за кредит визначається обліковою політикою підприємства;

г) на позабалансовий рахунок.

20. При обміні неподібними активами без додаткових розрахунків дохід від передачі активів дорівнює:

а) справедливій вартості переданих активів;

б) справедливій вартості отриманих активів;

в) первісній вартості переданих активів;

г) первісній вартості отриманих активів.

21. Доходи майбутніх періодів — це:

а) один з видів зобов'язань;

б) не належать до зобов'язань.

22. Забезпечення — це:

- а) зобов'язання з невизначеною сумою на дату балансу;
- б) зобов'язання з невизначеним часом погашення на дату балансу;
- в) зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу.
- г) заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій.

23. Поточні зобов'язання відображаються в балансі:

- а) за номінальною сумою плюс майбутні відсотки до сплати;
- б) за сумою погашення;
- в) за теперішньою вартістю.
- г) за справедливою вартістю.

24. Непередбачені зобов'язання відображаються:

- а) на позабалансових рахунках підприємства за обліковою оцінкою;
- б) на балансових рахунках підприємства за обліковою оцінкою;
- в) на балансових та позабалансових рахунках підприємства за обліковою оцінкою;
- г) на позабалансових рахунках підприємства за теперішньою вартістю.

25. Уразі, коли підприємство за договором з банком має вільний режим залучення позикових коштів і погашення з поточного рахунку у межах суми договору — це є:

- а) кредит овердрафт;
- б) терміновий кредит;
- в) кредитна лінія;
- г) операція “репо”.

26. Безповоротна фінансова допомога до податкових доходів:

- а) належить в окремих випадках;
- б) не належить.

27. Безповоротна фінансова допомога до доходів:

- а) належить;
- б) не належить.

28. Строк позовної давності за розрахунками в Україні:

- а) 2 роки;
- б) 3 роки;
- в) 4 роки;
- г) 5 років.

29. При списанні простроченої кредиторської заборгованості податковий дохід відображається:

- а) з урахуванням суми ПДВ;
- б) без урахування суми ПДВ.

30. При отриманні позики від іншого підприємства податкові доходи у її отримувача:

- а) не виникають;
- б) виникають;
- в) можуть виникати, якщо вона не була повернута на кінець звітного періоду.

3 ОБЛІК ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА ПОЗИКАМИ ТА ВЕКСЕЛЯМИ

3.1. Запитання та завдання для самоконтролю

1. Наведіть характеристику рахунків для обліку довгострокових кредитів банків та інших довгострокових позик.
2. Наведіть бухгалтерські проводки, пов'язані з обліком довгострокових кредитів банків у національній валюті.
3. Наведіть бухгалтерські проводки, пов'язані з обліком довгострокових кредитів банків в іноземній валюті.
4. Наведіть бухгалтерські проводки, пов'язані з відстроченням довгострокових кредитів і позик.
5. Дайте визначення довгостроковому векселю виданому.
6. Наведіть бухгалтерські проводки з видачі та погашення довгострокового векселя виданого.
7. Розкрийте сутність відстроченого податкового зобов'язання.
8. Наведіть бухгалтерські проводки, пов'язані з виникненням та списанням відстроченого податкового зобов'язання.
9. Розкрийте порядок позабалансового обліку векселів.

3.2. Задачі для розв'язання

Задача 3.1. Придбано вексельний бланк за 6,60 грн з ПДВ.
Зробити бухгалтерські проведення.

Задача 3.2. Підприємство уклало з банком кредитний договір, згідно з яким банк кредитує підприємство шляхом перерахування заборгованості поставачальнику у сумі 36 тис. грн з ПДВ за куплену сировину. Строк погашення кредиту 3 місяці, річний відсоток за кредит — 36 %.

Відобразити в обліку придбання сировини, отримання кредиту та його повернення і сплату відсотків.

Задача 3.3. Сальдо на початок року за рахунком 17 “Відстрочені податкові активи” — 17,1 тис. грн. За рік отримано фінансовий прибуток у сумі 600 тис. грн, а податковий — 450,0 тис. грн.

Зробити бухгалтерські проводки та визначити сальдо на кінець року за рахунками, які використані при відображенні операцій задачі.

Задача 3.4. 1 жовтня 200_ р. одержано 2,0 млн грн довгострокового кредиту у банку “Аваль” строком на 2 роки. Ставка за кредит — 18 % річних. Відсотки нараховуються щомісяця і сплачуються в останній день місяця.

Зробити бухгалтерські проводки за жовтень 200_ р. та визначити сальдо за рахунками, пов’язаними з цим кредитом на 1 жовтня наступного року.

Задача 3.5. Одержаний в “Укрсоцбанку” 1 квітня поточного року короткостроковий кредит на придбання обладнання 30 вересня переведено до довгострокового зі строком погашення 1 квітня через 2 роки. Ставка за поточним кредитом — 22 % річних, за довгостроковим — 20 % річних. Відсотки нараховуються щомісяця і сплачуються в кінці місяця.

Зробити бухгалтерські проводки за квітень та вересень поточного року. Визначити залишки за рахунками, пов’язаними з цим кредитом.

Задача 3.6. Виявлено нестачу 1 бланка векселя обліковою вартістю 4,5 грн. Винним визнано касира, із зарплати якого відшкодовано недостачу.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 3.7. 1 квітня поточного року підприємство отримало від постачальника сировину на суму 12,0 тис. грн з ПДВ з відстроченням платежу на 17 місяців. У забезпечення платежу видано довгостроковий простий вексель на цю суму із зобов’язанням сплачувати відсотки за вексель 1 раз у кінці кварталу та в останню дату платежу з розрахунку 24 % річних.

Зробити бухгалтерські проводки та податкові розрахунки станом за перші два квартали та обґрунтувати їх.

Задача 3.8. 1 квітня поточного року підприємство отримало від постачальника сировину на суму 12,0 тис. грн з ПДВ з відстроченням платежу на 17 місяців. У забезпечення платежу видано довгостроковий простий вексель на суму 15,0 тис. грн.

Зробити бухгалтерські проводки та податкові розрахунки станом за перші два квартали та обґрунтувати їх.

Задача 3.9. 1 квітня поточного року підприємство отримало від постачальника сировину на суму 12,0 тис. грн з ПДВ з відстроченням платежу на 17 місяців. У забезпечення платежу видано довгостроковий вексель на суму 15,0 тис. грн.

Зробити бухгалтерські проводки та податкові розрахунки станом за перші два квартали та обґрунтувати їх.

Задача 3.10. Станом на 31 грудня поточного року підприємство отримало 1,0 млн. грн прибутку, з якого 100,0 тис. грн склали дивіденди, отримані. Податкові різниці, які збільшують суму до оподаткування дорівнюють 50,0 тис. грн.

Розрахувати та обґрунтувати суму витрат з податку на прибуток та зробити можливі бухгалтерські проводки.

Задача 3.11. 30 квітня поточного року підприємство отримало довгостроковий банківський кредит на 3 роки під 30 % річних в сумі 600,0 тис. грн. Відсотки нараховуються і сплачуються в кінці кожного кварталу. Погашення кредиту відбувається рівними частками в кінці кожного кварталу.

Зробити бухгалтерські проводки на дату отримання кредиту та за перший і другий квартали користування ним. Зробити графік погашення кредиту та нарахування і сплати відсотків за ним.

Задача 3.12. Підприємство А 01.02.20__ р. продало підприємству Б верстат за 1,2 млн. грн з ПДВ з відстрочкою платежу на 2 роки. Згідно з договором купівлі-продажу покупець за відстрочку платежу сплачує щомісяця відсотки з розрахунку 18,0 % річних.

Зробити бухгалтерські проводки за лютий місяць для підприємств А та Б з обґрунтуваннями.

3.3. Тести

1. Отримані довгострокові кредити банків належать до складу активів:

- а) оборотних;
- б) необоротних;
- в) до активів не належать

2. Рахунки довгострокових кредитів та інших позик є:

- а) активними;
- б) пасивними.

3. У разі, якщо термін погашення довгострокового кредиту на дату балансу менше 12 місяців, такі кредити відображаються у складі:

- а) довгострокових зобов'язань;
- б) поточних зобов'язань;

4. Операція з отримання довгострокового кредиту банку призводить до таких змін валюти балансу:

- а) збільшення;
- б) зменшення;
- в) не змінюється.

5. Видача довгострокового векселя у рахунок поставки сировини призводить до таких змін валюти балансу:

- а) збільшення;
- б) зменшення;
- в) не змінюється.

6. Оплата векселя грошовими коштами призводить до таких змін валюти балансу:

- а) збільшення;
- б) зменшення;
- в) не змінюється.

7. Чи є відсотки за кредитами банків об'єктом оподаткування ПДВ?

- а) так;
- б) ні.

8. Чи є відсотки за кредитами та позиками небанківських установ і підприємств об'єктом оподаткування ПДВ?

- а) так;
- б) ні.

9. Нараховані відсотки за отриманим кредитом до вартості створених активів включатись:

- а) можуть;
- б) не можуть;
- в) можуть, якщо створюється кваліфікаційний актив і капіталізація відсотків передбачена обліковою політикою підприємства.

10. Відображення в обліку довгострокових кредитів та позик регламентується П(с)БО:

- а) 10;
- б) 11;
- в) 12.

11. Відображення в обліку довгострокових векселів виданих регламентується П(с)БО:

- а) 10;
- б) 11;
- в) 12.

12. Довгострокові векселі можуть бути лише:

- а) прості;
- б) переказні;
- в) прості і переказні;
- г) казначейські.

13. Відстрочене податкове зобов'язання це сума податку на прибуток, яку як очікується, підприємство у майбутньому:

- а) спише;
- б) отримає з бюджету;
- в) сплатить до бюджету;
- г) використає на потреби підприємства.

14. Методологія відображення в обліку і звітності відстрочених податкових зобов'язань визначена П(с)БО:

- а) 11;
- б) 12;
- в) 13;
- г) 14;
- д) 15;
- е) 16;
- ж) 17.

15. Відстрочене податкове зобов'язання до витрат з податку на прибуток:

- а) включається;
- б) не включається.

16. Витрати з податку на прибуток належать:

- а) до елементів витрат;
- б) статей витрат.

17. Бухгалтерський запис Д-т 50 “Довгострокові позики”—К-т 61 “Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями” означає:

- а) отримання позики банку;
- б) нарахування відсотків за позику;
- в) використання позики;
- г) відображення поточної заборгованості за довгостроковими позиками банку.

18. Зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу відображаються:

- а) за їх теперішньою вартістю;
- б) за номінальною вартістю;
- в) за номінальною вартістю плюс очікувана сума відсотків, які підлягають до сплати;
- г) за їх обліковою вартістю.

19. За відсотками за відстрочення платежу за векселем ПДВ:

- а) нараховується;
- б) не нараховується.

20. За відсотками за відстрочення платежу за відвантажений чи отриманий товар ПДВ:

- а) нараховується;
- б) не нараховується.

21. Постійні податкові різниці — це різниці:

- а) які у майбутньому, як очікується, не можуть бути ліквідовані;
- б) між даними бухгалтерського обліку і податкових декларацій.

22. Відстрочена відповідно до законодавства заборгованість з податків відображається за рахунком:

- а) 50;
- б) 51;
- в) 52;
- г) 53;
- д) 54;
- ж) 55.

23. Довгострокова поворотна фінансова допомога відображається за рахунком:

- а) 50;
- б) 51;
- в) 52;
- г) 53;
- д) 54;
- ж) 55.

24. Нараховані відсотки за довгостроковим векселем відображають бухгалтерською проводкою:

- а) Д-т 951—К-т 311;
- б) Д-т 952—К-т 684;
- в) Д-т 39—К-т 684;
- г) Д-т 92 —К-т 684.

25. Підприємство витратило на нецільову матеріальну допомогу бу-вшим працівникам 100,0 тис. грн. У цьому разі виникає:

- а) відстрочене податкове зобов'язання;
- б) відстрочений податковий актив;
- в) не виникають ні відстрочені податкові зобов'язання ні відстрочені податкові активи.

26. Підприємство витратило на нецільову матеріальну допомогу бу-вшим працівникам 100,0 тис. грн. У цьому разі витрати з податку на при-буток будуть дорівнювати:

- а) прибуток до оподаткування · ставку оподаткування;

б) прибуток до оподаткування · ставку оподаткування + 100,0 тис. грн. · ставку оподаткування;

в) прибуток до оподаткування · ставку оподаткування – 100,0 тис. грн. · ставку оподаткування.

27. Фінансовий прибуток є більшим за податковий. У цьому разі виникає:

а) відстрочений податковий актив;

б) відстрочене податкове зобов'язання.

28. Різниця між номінальною вартістю довгострокового зобов'язання та його теперішньою вартістю:

а) не призводить до зміни в структурі пасивів балансу;

б) призводить до зміни в структурі пасивів балансу, тому що включається до складу власного (додаткового) капіталу підприємства.

29. Бланки векселів обліковуються:

а) лише на балансових рахунках;

б) лише на позабалансових рахунках;

в) як на балансових, так і позабалансових рахунках.

30. При відшкодуванні нестачі векселя з винної особи застосовується коефіцієнт відшкодування:

а) 1,5;

б) 2;

в) 3;

г) 5;

д) 50.

31. Нарахування відсотків по довгострокових кредитах відображається проводкою:

а) Д-т 611—К-т 311;

б) Д-т 684—К-т 311;

в) Д-т 951—К-т 684;

г) Д-т 954—К-т 311.

32. Нарахування відсотків за векселі видані відображається в обліку так:

а) Д-т 952—К-т 621;

б) Д-т 952—К-т 684;

в) Д-т 684—К-т 631;

г) Д-т 952—К-т 631.

4 ОБЛІК ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА ОБЛІГАЦІЯМИ ТА З ФІНАНСОВОЇ ОРЕНДИ

4.1. Запитання та завдання для самоконтролю

1. Дайте визначення фінансового лізингу.
2. Наведіть бухгалтерські проводки з обліку довгострокових зобов'язань за облігаціями у емітента.
3. Наведіть кореспонденцію рахунків з передачі об'єкта у фінансовий лізинг.
4. Наведіть кореспонденцію рахунків з приймання об'єкта у фінансовий лізинг.
5. Дайте характеристику рахунків для обліку довгострокових облігацій у інвестора.
6. Розкрийте порядок обліку довгострокових зобов'язань за облігаціями у емітента.
7. Охарактеризуйте порядок обліку інших довгострокових позик.
8. Наведіть бухгалтерські проводки за операціями фінансового лізингу основних засобів.
9. Дайте характеристику операційній оренді та наведіть кореспонденцію рахунків у орендодавця та орендаря.
10. За якою вартістю відображаються довгострокові позики на дату балансу.
11. Розкрийте порядок розподілу платежів за фінансовою орендою на плату за об'єкт оренди та відсотки.
12. Розкрийте сутність поняття “амортизована собівартість облігацій”.
13. Розкрийте сутність поняття “теперішня вартість ануїтету”.

4.2. Задачі для розв'язання

Задача 4.1. Підприємство-орендодавець уклало угоду про фінансову оренду устаткування з підприємством-орендарем на таких умовах: строк оренди — 4 роки, починаючи з 1 січня 201_ року, орендна ставка відсотка становить 18 % річних, мінімальні орендні платежі — 240 000 (30 000 · 8) сплачуються один раз на півроку (2 січня і 1 липня). Після завершення строку оренди право власності на устаткування переходить орендарю.

Розрахувати суму платежів за устаткування та фінансові витрати за періодами платежів. Зробити бухгалтерські проводки з отримання устаткування у фінансову оренду та пов'язані з першим платежем за фінансовими витратами.

Задача 4.2. Підприємство-орендодавець уклало угоду про фінансову оренду устаткування з підприємством-орендарем на таких умовах: строк оренди — 5 років, починаючи з 1 січня 200_ року, орендна ставка відсотка становить 18 % річних, справедлива вартість устаткування з ПДВ — 40000, платежі сплачуються один раз на півроку (2 січня і 1 липня). Після завершення строку оренди право власності на устаткування переходить орендарю.

Розрахувати суму платежів за устаткування та фінансові витрати за періодами сплати. Зробити бухгалтерські проводки з отримання устаткування у фінансову оренду та пов'язані з першим платежем за фінансовими витратами.

Задача 4.3. 1.03.201_ р. інвестор купує довгострокові облигації номіналом 100,0 тис. грн за 97,0 тис. грн із строком погашення через 2 роки. Ставка доходу 12 % річних, виплата відсотків 2 рази на рік 1.07 та 1.01.

Відобразити в обліку операції на кожну з вказаних дат.

Задача 4.4. Підприємство 1 січня 201_ року придбало облигації номінальною вартістю 30 000,0 грн за 32500 грн. Фіксована ставка відсотка за облигаціями встановлена 20 % річних. Дата погашення облигацій відбудеться через 4 роки. Виплата відсотка здійснюється щорічно в кінці року.

Розрахувати амортизацію премії та зробити всі проводки від придбання до погашення облигацій.

Задача 4.5. Підприємство станом на 1 жовтня поточного року має поточну заборгованість бюджету з податку на додану вартість в сумі 500,0 тис. грн. 10 жовтня цього ж року було досягнуто угоду з податковою інспекцією про розстрочення боргу на 2 роки. Кінцева дата сплати цієї суми має відбутися через 2 роки 1 жовтня.

Зробити необхідні розрахунки з обґрунтуваннями. Зробити бухгалтерські проводки за 4-й квартал поточного року та на день розрахунку.

Задача 4.6. Підприємство А передало у фінансову оренду підприємству Б вантажний автомобіль справедлива вартість якого 120,0 тис. грн., а теперішня вартість мінімальних орендних платежів 96 тис. грн. Суми вартості включають ПДВ.

Відобразити передачу автомобіля в бухгалтерському обліку орендодавця та орендаря та в податкових розрахунках. Обґрунтувати здійснені проведення.

Задача 4.7. Підприємство орендар при укладанні договору про фінансову оренду необоротного активу понесло такі додаткові витрати: сплатило за юридичні послуги 6,0 тис. грн та комісійну винагороду посереднику в сумі 3,0 тис. грн.

Відобразити здійснені операції на рахунках бухгалтерського обліку та обґрунтувати їх.

Задача 4.8. Підприємство А, яке має відстрочену податкову заборгованість за податками у сумі 300,0 тис. грн. та за пенею нарахованою в сумі 60,0 тис. грн, внаслідок банкрутства ліквідується. На сплату цих платежів коштів немає і вони сплачені не будуть.

Зробити бухгалтерські проводки та обґрунтувати їх.

Задача 4.9. Підприємство А передало у фінансову оренду підприємству Б вантажний автомобіль справедлива вартість якого 96,0 тис. грн., а теперішня вартість мінімальних орендних платежів 120,0 тис. грн. Суми вартості включають ПДВ.

Відобразити передачу автомобіля в бухгалтерському обліку орендодавця та орендаря та в податкових розрахунках. Обґрунтувати здійснені проведення.

Задача 4.10. Підприємство 1 січня поточного року випустило облігації номінальною вартістю 60,0 тис. грн, які реалізувало за 55,0 тис. грн. Фіксована ставка відсотка за облігаціями — 20 % річних. Сплата відсотків — 1 раз на півроку. Дата погашення облігацій відбудеться через 2 роки. Через рік половина облігацій була викуплена за номінальною вартістю.

Зробити необхідні бухгалтерські проводки та розрахунки.

4.3. Тести

1. Бухгалтерський облік операцій із фінансової та операційної оренди регламентується П(с)БО:

- а) 14;
- б) 15;
- в) 16;
- г) 11.

2. Визначення фінансової оренди згідно з П(с)БО “Оренда” таке:

- а) це оренда, що передбачає передачу орендарю всіх ризиків і вигод, пов'язаних з правом користування та володіння активом на строк більше одного року;
- б) це оренда, що передбачає передачу орендарю всіх ризиків і вигод, пов'язаних з правом користування та володіння активом;
- в) це оренда, що передбачає передачу орендарю всіх ризиків і вигод, пов'язаних з правом користування та володіння активом на строк, за який амортизується не менше 75 % його вартості.

3. Згідно з П(с)БО “Оренда” у фінансову оренду можуть передаватися:

- а) оборотні та необоротні активи;
- б) лише основні засоби;

в) необоротні активи.

4. Згідно з П(с)БО “Оренда” операційна оренда це:

- а) оренда активу на строк, що не перевищує строку, за який амортизується не більше 90 % його вартості;
- б) оренда інша, ніж фінансова;
- в) оренда, яка передбачає повернення об'єкта оренди власнику, після закінчення строку оренди;
- г) оренда активу на строк, що не перевищує строку, за який амортизується не більше 75 % його вартості.

5. У разі, коли орендарю передані всі ризики та вигоди, пов'язані з правом користування та володіння активом без передачі права власності на нього і строк оренди становить більшу частину строку корисного використання (експлуатації) об'єкта оренди, така оренда є:

- а) фінансовою;
- б) операційною.

6. У разі, коли орендарю передані всі ризики та вигоди, пов'язані з правом користування та володіння активом, а передача права власності на нього здійснюється після закінчення строку оренди, така оренда є:

- а) операційною;
- б) фінансовою.

7. Якщо в угоді про фінансову оренду не вказана орендна ставка відсотка, то для визначення теперішньої вартості мінімальних орендних платежів застосовується ставка відсотка:

- а) облікова ставка НБУ;
- б) подвійна облікова ставка НБУ;
- в) ставка відсотка на можливі позики орендаря;
- г) ставка відсотка за державними облігаціями.

8. Для цілей бухгалтерського обліку метод нарахування амортизації об'єкта фінансової оренди визначається:

- а) за узгодженням сторін в угоді про фінансову оренду;
- б) орендарем самостійно відповідно до П(с)БО 7 “Основні засоби”;
- в) Податковим кодексом України;
- г) Законом України “Про фінансовий лізинг”.

9. Об'єкт фінансової оренди в орендаря відображається на рахунку:

- а) синтетичному;
- б) синтетичному і аналітичному;
- в) аналітичному;
- г) позабалансовому.

10. Об'єкт операційної оренди в орендаря відображається на рахунку:

- а) синтетичному;
- б) синтетичному і аналітичному;
- в) аналітичному;
- г) позабалансовому.

11. Витрати орендаря на поліпшення об'єкта операційної оренди відображаються у складі:

- а) витрат виробництва або періоду;
- б) капітальних інвестицій;
- в) фінансових інвестицій;
- г) витрат від участі у капіталі.

12. Витрати орендаря на поліпшення об'єкта фінансової оренди відображаються у складі:

- а) витрат виробництва або періоду;
- б) капітальних інвестицій;
- в) фінансових інвестицій;
- г) фінансових витрат.

13. Різниця між сумою мінімальних орендних платежів та вартістю об'єкта фінансової оренди, за якою він був відображений в бухгалтерському обліку орендаря на початку строку фінансової оренди є:

- а) капітальними витратами;
- б) фінансовими витратами;
- в) витратами періоду;
- г) капітальними інвестиціями.

14. Теперішня вартість мінімальних орендних платежів буде більшою при платежах:

- а) пренумерандо;
- б) постнумерандо.

15. Збільшення частоти платежів призводить до:

- а) збільшення фінансових витрат;
- б) зменшення фінансових витрат;
- в) на фінансові витрати не впливає.

16. При оприбуткуванні об'єкта фінансової оренди в орендаря капітальні інвестиції:

- а) відображаються;
- б) не відображаються.

17. Витрати на капітальний ремонт об'єкта фінансової оренди відображаються у складі:

- а) витрат на продукт;
- б) витрат на продукт або період;
- в) капітальних інвестицій;
- г) фінансових витрат.

18. Витрати на капітальний ремонт об'єкта операційної оренди відображаються у складі:

- а) витрат на продукт;
- б) витрат на продукт або період;
- в) капітальних інвестицій;
- г) витрат виробництва.

19. Чи може підприємство, визнану у фінансовому обліку оренду фінансовою, для податкових цілей визнати операційною:

- а) може;
- б) не може.

20. Договір оренди відповідає вимогам Податкового кодексу України для визнання для податкових цілей оренди фінансовою. У цьому разі підприємству для цих же цілей визначити оренду операційною:

- а) можна;
- б) не можна.

21. Фінансові інвестиції при оприбуткуванні відображаються за вартістю:

- а) справедливою;
- б) ринковою;
- в) первісною;
- г) балансовою.

22. Фінансові інвестиції, які утримуються підприємством до їх погашення на дату балансу відображаються за вартістю:

- а) первісною;
- б) справедливою;
- в) амортизованою;
- г) номінальною.

23. Ефективна ставка відсотка за облігаціями за визначену за ними ставку відсотка може бути:

- а) більшою;
- б) меншою;
- в) обидві ставки рівні;

г) вірно а) і б).

24. Поворотна фінансова допомога на строк більше одного року відображається на рахунку:

- а) 50;
- б) 53;
- в) 55;
- г) 60.

25. Відстрочена відповідно до законодавства заборгованість з податків відображається за рахунком:

- а) 55;
- б) 641;
- в) 685;
- г) 631.

26. Має право надавати послуги фінансового лізингу така юридична особа:

- а) будь-яка;
- б) лише та, в установчих документах якої передбачене здійснення такої діяльності і дотримуються умови, визначені Держфінпослуг;
- в) лише та, в установчих документах якої передбачене здійснення такої діяльності.

27. Дисконт за випущеними облігаціями відображається:

- а) за дебетом субрахунка 523;
- б) за кредитом субрахунка 523.

28. Реструктуризація податкового боргу — це:

- а) відстрочення сплати податкового боргу;
- б) розстрочення сплати податкового боргу;
- в) відстрочення або розстрочення сплати податкового боргу, накопиченого платником податків станом на встановлену цим Законом дату, а також його часткове списання;
- г) скасування сплати податкового боргу.

29. Витрати орендодавця з укладання угоди про фінансову оренду (юридичні послуги, комісійні винагороди):

- а) визнаються іншими витратами того звітного періоду, у якому вони мали місце;
- б) капіталізуються.

30. Теперішня вартість необоротного активу, отриманого в фінансову оренду на 30,0 тис. грн менша за його справедливу вартість. Договором ви-

значена сума платежу за устаткування на рівні справедливої вартості плюс відсотки. Різниця буде відображена:

- а) у фінансових витратах;
- б) інших витратах;
- в) капітальних витратах;
- г) інших операційних витратах.

31. У разі передчасного викупу облігацій, які були реалізовані з премією, сума премії, яка рахується за субрахунком 522 “Премія за випущеними облігаціями”:

- а) списується одночасно з викупом облігацій;
- б) продовжує амортизуватись;
- в) залишається як залишок за рахунком 522;
- г) накопичується на позабалансовому рахунку.

32. Амортизація дисконту за випущеними облігаціями відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Д-т 952—К-т 684;
- б) Д-т 92—К-т 133;
- в) Д-т 522—К-т 733;
- г) Д-т 951—К-т 684.

5 ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ТА ІНШИХ РОЗРАХУНКІВ З ПРАЦІВНИКАМИ

5.1. Запитання та завдання для самоконтролю

1. Види оплати праці, що включаються в середній заробіток.
2. Види утримань із заробітної плати та їх облік.
3. Види, форми і системи оплати праці.
4. Відрахування до фондів соціального захисту.
5. Джерела оплати праці персоналу.
6. Документальне оформлення і облік використання робочого часу.
7. Документальне оформлення руху персоналу підприємства.
8. Економічний зміст оплати праці.
9. Завдання і об'єкти обліку оплати праці.
10. Заробітна плата і доходи. Поняття заробітної плати і доходів.
11. Зведення і розподіл нарахованої заробітної плати та нарахувань на неї за об'єктами обліку витрат.
12. Зведення нарахованої заробітної плати за складом і категоріями працівників.
13. Зміст та порядок заповнення авансового звіту.
14. Індксація і компенсація невикраченої заробітної плати.
15. Класифікація й облік персоналу підприємства.
16. Контроль за використанням фонду оплати праці.
17. Методика і техніка складання розрахунково-платіжних (розрахункових) відомостей.
18. Методика нарахування заробітної плати персоналу підприємства за відпрацьований і невідпрацьований час та інших виплат.
19. Надання та відображення в обліку матеріальної та благодійної допомоги.
20. Облік відпусток.
21. Облік забезпечення виплат відпусток персоналу підприємства.
22. Облік заробітної плати та розрахунків з робітниками і службовцями в системі рахунків.
23. Облік простоїв.
24. Облік робочого часу і виробітку та порядок розрахунку заробітної плати.
25. Облік розрахунків з персоналом за заробітною платою.
26. Облік розрахунків із Пенсійним фондом.
27. Організація оплати праці.
28. Особливості обліку розрахунків з депонентами.
29. Порядок визначення та відображення в обліку податку на доходи фізичних осіб.

30. Оподаткування подарунків.
31. Регулювання фонду оплати праці та фонду споживання.
32. Розрахунки з власниками корпоративних прав.
33. Розрахунки за договорами цивільно-правового характеру.
34. Склад фонду оплати праці.
35. Табельний облік.

5.2. Задачі для розв'язання

Задача 5.1. Користуючись даними таблиці, визначити по кожному працівнику суму нарахованої заробітної плати, утримань із зарплати та суму до видачі.

Прізвище та ініціали	Посада	Місячний оклад, грн	Відпрацьовано днів*
Іванов Л.П.	Директор	5800	19
Дрозд О.Б.	Майстер цеху	4600	20
Нехай В.А.	Робітник	4500	21
Рядська В.В.	Гол. бухгалтер	5900	22

*У місяці 22 робочих дні.

Зробити всі можливі бухгалтерські проводки, пов'язані з нарахуванням зарплати.

Задача 5.2. За наведеними в таблиці даними розрахувати суму забезпечення виплат відпусток при нормативі нарахувань — 8,5 % від нарахованої заробітної плати.

Категорія працівників	Нарахована сума за- робітної плати
Адміністративно-управлінський апарат	38 000
Маркетинговий відділ	10 500
Адміністрація цеху	11 200
Робітники зайняті виробництвом продукції	145 000
Персонал об'єкта соціально-культурного призначення	10 000

Зробити за наведеними можливими даними бухгалтерські проводки.

Задача 5.3. Студенту-заочнику вузу третього рівня акредитації підприємством надана відпустка на період підготовки і захисту дипломного проекту строком на чотири місяці з 1 березня 201_ року. За попередні 12 місяців перед відпусткою працівник отримав 44000 грн зарплати, 3850 грн відпускних за основною відпусткою та 3450 грн за відпустку у зв'язку з навчанням.

Розрахувати суму відпускних за кожен місяць поточного року та зробити необхідні бухгалтерські проводки.

Задача 5.4. Працівник хворів з 1 січня по 15 січня 201_ року. За попередні 6 місяців (з 1 вересня) він був у відпустці 24 календарні дні (нарахована сума відпускних — 3560 грн), з 1-го по 16 жовтня був на лікарняному (нараховано 1800 грн). Нарахована за попередні 6 місяців зарплата (крім відпускних та лікарняних) — 12400 грн. Страховий стаж 10 років.

Розрахувати суму лікарняних за січень та зробити необхідні бухгалтерські проводки.

Задача 5.5. Директор виписав і отримав 2 м³ дерева кругляка. Собівартість 1м³ — 150,00 грн, звичайна ціна — 216,00 грн за 1м³. Ціна до оплати в накладній на відпуск — 180,00 грн з ПДВ. Відпуск проведено в рахунок оплати праці.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 5.6. Підприємством нарахована плата фізичній особі за оренду житлового приміщення для офісу 120,00 грн. Зробіть необхідні проводки для умов: фізична особа має постійне місце проживання в Україні; фізична особа не має постійного місця проживання в Україні.

Задача 5.7. Видані з каси працівникам дивіденди в розмірі 1200,00 грн. Зробіть необхідні проводки, пов'язані з нарахуванням та видачею дивідендів.

Задача 5.8. Підприємством куплено подарунок на суму 120,00 грн з ПДВ і вручено до дня народження директору дружнього підприємства. У цьому ж році йому був вручений подарунок з нагоди призначення директором. Зробіть проводки.

Задача 5.9. Підприємство нарахувало працівнику нецільову матеріальну допомогу в розмірі 182 грн. Зарплата працівника за цей місяць становила 940 грн.

Визначте суму до видачі та зробіть необхідні проводки.

Задача 5.10. У рахунок зарплати працівник отримав від підприємства готову продукцію на суму 45 грн без ПДВ. Собівартість продукції 38 грн.

Зробити проводки.

Задача 5.11. Куплено і видано разовий подарунок вартістю 30 грн з ПДВ:

- а) працівнику підприємства;
- б) не працівнику підприємства.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 5.12. Підприємство винне працівнику 4819,19 грн заробітної плати, яку не виплачує у зв'язку з відсутністю коштів. Працівник звернувся до суду, рішенням якого зобов'язано відшкодувати заробітну плату за рахунок майна

підприємства. Судовим виконавцем вилучено автомобіль Газель первісною вартістю 30000 грн та зносом 6000 грн. Експлуатувався автомобіль 24 місяці. Автомобіль продано на аукціоні за 8253,30 грн. З цієї суми виплачено позивачу 4819,19 грн, за виконавче провадження 512,09 грн і товарній біржі — 1000 грн. Сума, що залишилась, перерахована підприємству.

Зробити бухгалтерські проводки та податкові розрахунки.

Задача 5.13. Нарахувати оплату за вимушений прогул працівнику при поновленні на роботу 01.03.10 р. у зв'язку з незаконним звільненням 20.12.08 р. Заробіток за попередні 6 місяців перед звільненням склав 14800 грн, у тому числі: червень — 5700 грн, липень — 1700 грн, серпень — 1800 грн, вересень — 1900 грн, жовтень — 1700 грн листопад — 2000 грн.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 5.14. Працівнику за місяць нарахована заробітна плата у сумі 1550 грн та 330 грн польових.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 5.15. Працівнику підприємства за місяць нарахована заробітна плата у сумі 1900 грн та видано талони на безкоштовне харчування у їдальні на суму 120 грн.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 5.16. Працівник за останні 6 місяців за графіком працював 122 дні, з них понаднормово — 27 год. та 2 вихідних дні з зарплатою у подвійному розмірі. Загальна сума зарплати за 6 місяців — 13100 грн.

Нарахувати лікарняні за період з 5 по 15 березня 200_ року.

5.3. Тести

1. Порядок розрахунку заробітку відрядників визначається:

- а) кількістю відпрацьованого часу та часовою тарифною ставкою;
- б) кількістю відпрацьованих днів та середньоденною ставкою;
- в) кількістю виготовленої продукції та розцінками;
- г) заробіток встановлюється у розмірах визначених штатним розписом.

2. Нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва відображається таким записом:

- а) Д-т “Розрахунки з оплати праці”—К-т “Виробництво”;
- б) Д-т “Виробництво”—К-т “Розрахунки за заробітною платою”;
- в) Д-т “Розрахунки за заробітною платою”—К-т “Каса”;
- г) Д-т “Каса”—К-т “Розрахунки за заробітною платою”.

3. Характеристика рахунка “Розрахунки з робітниками та службовцями з оплати праці” така:

- а) пасивний, основний, фондний;
- б) активний, основний, інвентарний;
- в) пасивний, основний, розрахунковий;
- г) активний, розрахунковий, основний.

4. Порядок визначення заробітної плати інженерно-технічного персоналу є таким:

- а) за кількістю відпрацьованого часу помноженого на часову тарифну ставку;
- б) як добуток кількості відпрацьованих днів на середньоденну ставку;
- в) як добуток кількості виготовленої продукції на розцінки;
- г) зарібок встановлюється у розмірах посадового окладу.

5. Операція з утримання податку на доходи фізичних осіб із зарібку робітників та службовців відображається записом:

- а) Д-т “Розрахунки за податками й платежами”—К-т “Виробництво”;
- б) Д-т “Розрахунки за зарібною платою”—К-т “Розрахунки за податками й платежами”;
- в) Д-т “Розрахунки за зарібною платою”—К-т “Виробництво”;
- г) Д-т “Розрахунки за податками і платежами”—К-т “Каса в національній валюті”.

6. Операція з виплати допомоги з тимчасової непрацездатності робітникам основного виробництва відображається записом:

- а) Д-т “Виробництво”—К-т “Розрахунки за страхуванням”;
- б) Д-т “Розрахунки за зарібною платою”—К-т “Каса в національній валюті”;
- в) Д-т “Розрахунки за страхуванням”—К-т “Розрахунки за зарібною платою”;
- г) Д-т “Розрахунки за іншими виплатами”—К-т “Каса в національній валюті”.
- д) Д-т “Виробництво”—К-т “Розрахунки за зарібною платою”.

7. Операція з виплати відпускних робітникам основного виробництва відображається записом:

- а) Д-т “Виробництво”—К-т “Забезпечення майбутніх витрат та платежів”;
- б) Д-т “Забезпечення майбутніх витрат та платежів”—К-т “Виробництво”;
- в) Д-т “Розрахунки за зарібною платою”—К-т “Готівка в національній валюті”;
- г) Д-т “Забезпечення майбутніх витрат та платежів”—К-т “Готівка в національній валюті”.

8. При нарахуванні зарібною плати загальнопромисловому персоналу складається проводка:

- а) Д-т 92—К-т 661;
- б) Д-т 91—К-т 661;
- в) Д-т 231—К-т 661;
- г) Д-т 91—К-т 811, Д-т 811—К-т 661.

9. Нархована заробітна плата головному бухгалтеру. Вказати правильну відповідь.

- а) Д-т 24—К-т 661;
- б) Д-т 92—К-т 811, Д-т 811—К-т 661;
- в) Д-т 661—К-т 231;
- г) Д-т 25—К-т 661;
- д) Д-т 91—К-т 811.

10. За рахунок яких джерел проводяться нарахування на заробітну плату на обов'язкове соціальне страхування?

- а) за рахунок прибутку;
- б) за рахунок собівартості;
- в) за рахунок утримань із заробітної плати;
- г) за рахунок коштів бюджету.

11. Перерахування нарахованих сум єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування відображається у бухгалтерському обліку проводкою:

- а) Д-т 641—К-т 311;
- б) Д-т 642—К-т 631;
- в) Д-т 65—К-т 311;
- г) Д-т 661—К-т 301.

12. Відсоток відрахувань на загальнообов'язкове державне соціальне страхування встановлюється:

- а) підприємством;
- б) вищестоящою установою;
- в) урядом;
- г) місцевим комітетом профспілки.

13. Допомога працівнику у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності оплачується:

- а) перші 5 днів хвороби за рахунок підприємства, а наступні дні за рахунок фонду;
- б) всі дні тимчасової непрацездатності за рахунок фонду;
- в) всі дні тимчасової непрацездатності за рахунок підприємства;
- г) перші 3 дні хвороби за рахунок підприємства, а наступні дні за рахунок фонду.

14. Зміст бухгалтерського запису Д-т 231—К-т 65 такий:

- а) нарахована допомога з тимчасової непрацездатності працівникам основного виробництва;
- б) здійснено нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на суму заробітної плати працівників основного виробництва;
- в) виплачено допомогу з тимчасової непрацездатності працівникам основного виробництва;
- г) перерахована органам соціального страхування заборгованість за платежами.

15. Видана допомога з тимчасової непрацездатності робітникам основного виробництва:

- а) Д-т “Виробництво”—К-т “Розрахунки за страхуванням”;
- б) Д-т “Розрахунки за страхуванням”—К-т “Готівка в національній валюті”;
- в) Д-т “Розрахунки за страхуванням”—К-т “Розрахунки з оплати праці”;
- г) Д-т “Розрахунки за заробітною платою”—К-т “Готівка в національній валюті”.
- д) Д-т “Розрахунки за іншими виплатами”—К-т “Готівка в національній валюті”.

16. Утриманий податок на доходи фізичних осіб із заробітку робітників та службовців відображається проводкою:

- а) Д-т “Розрахунки за податками й платежами”—К-т “Виробництво”;
- б) Д-т “Розрахунки за заробітною платою”—К-т “Розрахунки за податками й платежами”;
- в) Д-т “Розрахунки за заробітною платою”—К-т “Виробництво”;
- г) Д-т “Розрахунки за податками”—К-т “Готівка в національній валюті”.

17. Виплачені відпускні робітникам основного виробництва відображаються проводкою:

- а) Д-т “Виробництво”—К-т “Забезпечення майбутніх витрат і платежів”;
- б) Д-т “Забезпечення майбутніх витрат і платежів”—К-т “Виробництво”;
- в) Д-т “Розрахунки за заробітною платою”—К-т “Готівка в національній валюті”;
- г) Д-т “Забезпечення майбутніх витрат і платежів”—К-т “Готівка в національній валюті”.

18. Нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва:

- а) Д-т “Розрахунки за заробітною платою”—К-т “Виробництво”;
- б) Д-т “Виробництво”—К-т “Розрахунки за заробітною платою”;
- в) Д-т “Готівка в національній валюті”—К-т “Виробництво”;
- г) Д-т “Виробництво”—К-т “Готівка в національній валюті”.

19. Вказати правильну кореспонденцію рахунків. Нарахована зарплата директору підприємства.

- а) Д-т 92— К-т 811, Д-т 811—К-т 661;
- б) Д-т 91— К-т 661;
- в) Д-т 661—К-т 92;
- г) Д-т 661—К-т 23.

20. Податок на доходи фізичних осіб працівників підприємства:

- а) сплачується за рахунок прибутку підприємства;
- б) відноситься на витрати виробництва;
- в) утримується з працівників підприємства.
- г) зменшує прибуток підприємства.

21. Господарська операція “Утримана з підзвітної особи раніше видана і не повернута в строк сума авансу” відображається записом:

- а) Д-т 661—К-т 372;
- б) Д-т 372—К-т 301;
- в) Д-т 301—К-т 372;
- г) Д-т 372—К-т 661.

22. Норма П(с)БО 26 “Виплати працівникам” щодо нарахування забезпечень виплат відпусток є:

- а) імперативною;
- б) добровільною.

23. Дивіденди, нараховані акціонерам, оподатковуються за ставкою:

- а) 5 %;
- б) 15 %;
- в) 25 %.

24. Заборгованість працівника за раніше надані йому підприємством послуги, утримана із заробітної плати, відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Д-т 661—К-т 23;
- б) Д-т 661—К-т 685;
- в) Д-т 703—К-т 661.

25. Загальна податкова соціальна пільга становить:

- а) 100 % мінімальної заробітної плати, встановленої на початок року;
- б) 50 % мінімальної заробітної плати, встановленої на початок року;
- в) прожитковому мінімуму на працездатну особу на початок року помноженому на коефіцієнт 1,4 і округленому до найближчих 10-ти грн та поділеному на 2.

г) прожитковому мінімуму на працездатну особу на початок року помноженому на коефіцієнт 1,4 і округленому до найближчих 10-ти грн.

26. Згідно із законодавством про працю відгули працівникам за понадурочну роботу надаватись:

- а) можуть;
- б) не можуть.

27. Єдиний внесок до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування нараховуються:

- а) на весь заробіток;
- б) на заробіток та благодійну допомогу;
- в) на заробіток у межах максимальної величини заробітної плати (доходу), з яких сплачуються страхові платежі до фондів державного соціального страхування;
- г) на заробіток у межах максимальної величини заробітної плати (доходу), з яких сплачуються страхові платежі до фондів державного соціального страхування за мінусом податку з доходу фізичної особи.

28. Зміст бухгалтерського запису Д-т 652—К-т 663 такий:

- а) здійснено нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на суму заробітної плати працівників основного виробництва;
- б) нарахована допомога з тимчасової непрацездатності працівникам підприємства;
- в) виплачено допомогу з тимчасової непрацездатності працівникам підприємства;
- г) перерахована органом соціального страхування заборгованість за тимчасовою непрацездатністю працівників.

29. Комунальний податок:

- а) вираховується із зарплати;
- б) нараховується на зарплату;
- в) включається до операційних витрат;
- в) такий податок не включений до системи оподаткування.

30. Розмір виплат за соціальним страхуванням на випадок тимчасової втрати працездатності залежить:

- а) від стажу роботи;
- б) від страхового стажу;
- в) від розміру заробітної плати;
- г) від стажу роботи і заробітної плати;
- д) від страхового стажу і заробітної плати.

6 ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКАМИ ТА З ФОНДАМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

6.1. Запитання та завдання для самоконтролю

1. Розкрити кореспонденцію рахунків за розрахунками за податками.
2. Розкрити кореспонденцію рахунків за розрахунками з фондами загальнообов'язкового соціального страхування.
3. Розкрити кореспонденцію рахунків щодо розрахунків за позабюджетними платежами.
4. Яка існує відповідальність за неподання розрахунків та несвоєчасне погашення зобов'язань перед бюджетами та фондами.

6.2. Задачі для розв'язання

Задача 6.1. Підприємство за річною декларацією з податку на прибуток відобразило заборгованість з податку на прибуток у сумі 120 тис. грн. Декларація подана 28 березня року наступного за звітним, а перерахування заборгованості до бюджету здійснено 28 травня.

Зробити необхідні бухгалтерські проводки з їх обґрунтуванням нормативними документами.

Задача 6.2. У березні поточного року підприємство виявило заниження податку на додану вартість за минулий рік у сумі 36,0 тис. грн і зробило відповідні записи про це у декларації з ПДВ за перший квартал.

Зробити необхідні бухгалтерські проводки з їх обґрунтуванням нормативними документами.

Задача 6.3. Головному бухгалтеру, яка є інвалідом II групи та має 3-х неповнолітніх дітей, нарахована заробітна плата в сумі 2300 грн.

Зробити всі необхідні бухгалтерські проводки з обґрунтуванням нормативними документами.

Задача 6.4. Підприємство на початок місяця не мало заборгованості до Пенсійного фонду України за єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. За місяць 15 працівникам нараховано 40,0 тис. грн заробітної плати і у цьому ж місяці в останній день виплачено належну працівникам суму. Перерахувань до фонду за місяць підприємство не здійснювало. Рівень заробітної плати кожного працівника перевищував розмір прожиткового мінімуму для працездатної особи. Пільговиків на підприємстві немає. Звітність за

місяць подано 28 числа місяця, наступного за звітним, і в цей же день перераховано до фонду заборгованість за попередній місяць.

Зробити необхідні проводки з їх обґрунтуванням. При виконанні роботи використати діючі на дату виконання роботи ставки внесків та прожиткового мінімуму для працездатної особи.

Задача 6.5. Підприємство перерахувало до позабюджетного фонду, створеного при міській раді народних депутатів для реконструкції діючих об'єктів поводження з відходами 10,0 тис. грн. Оподатковуваний прибуток підприємства за минулий звітний рік — 100,0 тис. грн.

Зробити бухгалтерські проводки з обґрунтуванням.

Задача 6.6. Підприємство у травні минулого року помилково закрило дебіторську заборгованість одного підприємства авансовим платежем за поставку товару іншого в сумі 30,0 тис. грн. Помилка виявлена у січні поточного року. Товар протягом року не поставлено.

Зробити бухгалтерські проводки з виправлення допущеної помилки та обґрунтувати їх нормативними документами.

Задача 6.7. За звітний період підприємство здійснило такі операції:

— відвантажена покупцям продукція на суму 3,6 млн. грн, з яких 300,0 тис. грн не оплачено;

— отримано матеріалів на суму 1,0 млн. грн, з яких неоплаченими залишились 100,0 тис. грн;

— нараховано заробітної плати 30 працівникам 1,1 млн грн (пільг з податку на доходи фізичних осіб та за внесками до фондів працівники не мають);

— перераховано авансів постачальникам — 110,0 тис. грн;

— отримано авансів від покупців — 200,0 тис. грн.

Зробити бухгалтерські проведення та визначити суми податків і внесків до сплати за призначенням.

Задача 6.8. За звітний період нараховано заробітну плату в сумі 100,0 тис. грн, лікарняних — 6,0 тис. грн, з яких за перші 5-днів — 2,0 тис. грн. Рівень заробітної плати кожного працівника перевищував розмір прожиткового мінімуму для працездатної особи. Пільговиків на підприємстві немає. Підприємство належить до 58 класу професійного ризику виробництва.

Визначити суми сплати до Фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування та зробити необхідні бухгалтерські проводки.

Задача 6.9. За порушення податкового законодавства на головного бухгалтера накладено штраф у розмірі 510,00 грн. Штраф заплачено з поточного рахунка підприємства 10-го числа поточного місяця. За

перерахування коштів оплачено банку 2,00 грн. Необхідні суми утримані з заробітної плати.

Додаткові дані: заробітна плата за минулий місяць виплачується 3 числа, аванс — 18-го числа.

Зробити бухгалтерські проведення з обґрунтуваннями.

Задача 6.10. Торгівельне підприємство реалізувало золоті прикраси на суму 5200 грн, включаючи ПДВ.

Зробити бухгалтерські проведення з обґрунтуваннями.

6.3. Тести

1. Кредитові обороти за рахунком 65 накопичуються у журналі:

- а) 3;
- б) 4;
- в) 5;
- г) 6.

2. Кредитові обороти за рахунком 64 накопичуються у журналі:

- а) 3;
- б) 4;
- в) 5;
- г) 6.

3. Неподання вперше розрахунку за податками у строки, визначені законодавством, тягне за собою відповідальність у вигляді штрафу в такому розмірі:

- а) 85,00 грн;
- б) 170 грн;
- в) 255 грн;
- г) 510 грн.

4. У разі несвоєчасної сплати податку нараховується пеня у розмірі:

- а) 120 % річних облікової ставки НБУ;
- б) облікової ставки НБУ;
- в) подвійної облікової ставки НБУ.
- г) 0,1 % облікової ставки НБУ.

5. У разі порушень щодо нарахування та сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) головного бухгалтера може бути притягнуто до відповідальності:

- а) дисциплінарної;
- б) адміністративної;
- в) кримінальної;
- г) дисциплінарної, адміністративної та кримінальної.

6. Добровільно перераховані (передані) протягом звітного року до Державного бюджету України або бюджетів місцевого самоврядування та до неприбуткових організацій кошти до податкових витрат:

- а) відносяться;
- б) не відносяться;
- в) відносяться у межах 4 % оподаткованого прибутку за попередній рік;
- г) відносяться у межах від 3 до 5 % оподаткованого прибутку за попередній рік.

7. Отримане цільове фінансування у бухгалтерському обліку до доходів:

- а) включається лише у разі його використання за призначенням.
- б) не включається;
- в) включається;

8. Нарахування податку на прибуток відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Д-т 91—К-т 641;
- б) Д-т 92—К-т 641;
- в) Д-т 97—К-т 641;
- г) Д-т 98—К-т 641.

9. Нарахування на заробітну плату єдиного внеску за загальнообов'язкове державне соціальне страхування виробничому персоналу відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Д-т 661—К-т 651;
- б) Д-т 23—К-т 65;
- в) Д-т 92—К-т 651.
- г) Д-т 93—К-т 651.

10. Позабюджетний обов'язковий платіж це:

- а) податок або збір, який спрямовуються до державних цільових фондів і не включаються до бюджетів відповідних рівнів;
- б) платіж, який не є податком або збором і не включений до системи оподаткування;
- в) будь який платіж, виконання якого є обов'язковим;
- г) податок або збір, який спрямовуються до державних цільових фондів і включаються до бюджетів відповідних рівнів.

11. Штрафи на підприємство за несвоєчасну сплату платежів включаються до:

- а) витрат;
- б) податкових витрат;
- в) витрат та податкових витрат;
- г) є податковою різницею і збільшують суму до оподаткування.

12. Надходження позабюджетних коштів на підприємство включається до:

- а) інших операційних доходів;
- б) інших доходів;
- в) цільового фінансування;
- г) власного капіталу підприємства.

13. Нарахування зобов'язання до позабюджетних фондів, внески до яких не передбачені системою оподаткування, відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Д-т 949— К-т 641;
- б) Д-т 977— К-т 641;
- в) Д-т 977— К-т 685;
- г) Д-т 949— К-т 685.

14. Нарахування податкового зобов'язання з ПДВ відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Д-т 23—К-т 641;
- б) Д-т 70—К-т 641;
- в) Д-т 641—К-т 70;
- г) Д-т 641—К-т 644.

15. Бухгалтерська проводка Д-т 663—К-т 685 означає:

- а) відображено перерахування лікарняних на картковий рахунок;
- б) вирахування із інших виплат працівникам аліментів;
- в) будь-які вирахування з лікарняних (крім податку на доходи фізичних осіб та єдиного внеску) або перерахування на картковий рахунок до отримання виписки банку про виконання платіжного доручення;
- г) нарахована благодійна допомога.

16. За кредитом рахунка 641 заборгованість бюджету з податку на прибуток відображається за даними:

- а) податкових розрахунків;
- б) фінансового обліку;
- в) фінансового обліку скоригованого на податкові різниці;
- г) податкових накладних виданих.

17. За несвоєчасну сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування нараховується пеня у розмірі:

- а) облікової ставки НБУ;
- б) подвійної облікової ставки НБУ;
- в) 120 % облікової ставки НБУ;
- г) 0,1 % за кожен день прострочення.

18. До загальнодержавних податків і обов'язкових платежів не належить:

- а) податок на прибуток;
- б) мито;
- в) ПДВ;
- г) плата за землю.

19. Нарахування акцизного податку відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Д-т 656—К-т 641;
- б) Д-т 641—К-т 70;
- в) Д-т 92—К-т 641;
- г) Д-т 70—К-т 641.

20. Підприємство отримало аванс від покупця готової продукції. В цьому разі виникають:

- а) доходи і податкові доходи;
- б) доходи;
- в) доходи і податкові доходи не виникають;
- г) податкові доходи;

21. Звільняються від сплати ПДВ операції з:

- а) поставки товарів з-за меж митного кордону за договорами фінансової оренди;
- б) поставки за межі України товарів;
- в) поставки учнівських зошитів, підручників та навчальних посібників вітчизняного виробництва.

22. Протягом звітної періоду підприємство придбало основних засобів на суму 120,0 тис. грн та відвантажило продукції на 150,0 тис. грн. Сума ПДВ, яка належить до сплати в бюджет за ставкою 20 % становить:

- а) 5,0 тис. грн;
- б) 20,0 тис. грн;
- в) 25,0 тис. грн.
- г) 10,0 тис. грн.

23. Протягом звітної кварталу підприємство придбало основних засобів на суму 120,0 тис. грн та відвантажило продукції на 120,0 тис. грн. Зарплата з нарахуваннями становила 50,0 тис. грн. Використано наявних на початок періоду запасів на суму 30,0 тис. грн. та нараховано амортизації за бухгалтерськими правилами на суму 10,0 тис. грн. У декларації буде відображена така сума прибутку до оподаткування:

- а) 5,0 тис. грн;
- б) 20,0 тис. грн;
- в) 10,0 тис. грн;
- г) 30 тис. грн.

24. Правильна бухгалтерська проводка з нарахування мита при отриманні товару від нерезидента така:

- а) Д-т 92—К-т 641;
- б) Д-т 23—К-т 642;
- в) Д-т 93—К-т 641;
- г) Д-т 28—К-т 641.

25. Екологічний податок відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Д-т 703—К-т 641;
- б) Д-т 93—К-т 641;
- в) Д-т 92—К-т 641;
- г) Д-т 23—К-т 641.

26. У виробничого підприємства збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію списується бухгалтерською проводкою:

- а) Д-т 23—К-т 641;
- б) Д-т 23, 91, 92, 93 —К-т 685;
- в) Д-т 92—К-т 641;
- г) Д-т 981—К-т 641.

27. Податок з реклами належить:

- а) не справляється;
- б) до загальнодержавних податків і зборів;
- в) до місцевих податків і зборів;
- г) до обов'язкових платежів.

28. Правильна бухгалтерська проводка з нарахування збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства така:

- а) Д-т 92—К-т 641;
- б) Д-т 92—К-т 642;
- в) Д-т 701—К-т 642;
- г) Д-т 701—К-т 641;
- д) наразі такий збір не справляється.

29. Нарухування Пенсійного збору при продажу дорогоцінного каміння відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Д-т 92—К-т 641;
- б) Д-т 93—К-т 642;
- в) Д-т 702—К-т 651;
- г) Д-т 702—К-т 641.

30. Не належить до податкових витрат:

- а) сума нарахованого податкового зобов'язання з ПДВ;
- б) плата за користування надрами;
- в) сума плати за забруднення навколишнього середовища;
- г) сума плати за землю.

7 ОБЛІК ДОХОДІВ

7.1. Запитання та завдання для самоконтролю

1. Податкові доходи та їх визначення на підставі даних синтетичного бухгалтерського обліку.
2. Облік доходів від реалізації запасів.
3. Види і канали реалізації продукції, реалізаційні ціни і їх регулювання.
4. Визначення і облік одержаних пені, штрафів, неустойок.
5. Облік витрат на збут готової продукції.
6. Документальне оформлення переміщення і вибуття (використання) готової продукції.
7. Документальне оформлення реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).
8. Документальне оформлення руху готової продукції
9. Економічний зміст реалізації (продажу) продукції (товарів, робіт, послуг).
10. Завдання і об'єкти обліку готової продукції
11. Класифікація доходів і витрат діяльності підприємства та їх зв'язок з рахунками бухгалтерського обліку.
12. Облік сумнівних та безнадійних боргів і доходів від списання кредиторської заборгованості.
13. Облік доходів від реалізації необоротних активів.
14. Облік доходів і витрат від операційних курсових різниць.
15. Облік доходів і витрат від операційної оренди активів.
16. Облік доходів і витрат від реалізації іноземної валюти.
17. Облік доходів і витрат від реалізації інших оборотних активів.
18. Облік доходів і витрат за операціями з пов'язаними сторонами.
19. Облік доходів майбутніх періодів.
20. Облік інших доходів.
21. Облік інших доходів і витрат від операційної діяльності.
22. Облік реалізації готової продукції, товарів, робіт, послуг.
23. Особливості обліку одержаних грантів та субсидій.
24. Синтетичний та аналітичний облік доходів і витрат від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг.

7.2. Задачі для розв'язання

Задача 7.1. Підприємство реалізувало готову продукцію на загальну суму 36000 грн з ПДВ. Собівартість готової продукції — 27000 грн. Адміністративні витрати на реалізовану продукцію — 1000 грн. Витрати на збут готової продукції — 200 грн.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 7.2. Підприємство реалізувало готову продукцію в обмін на основні засоби — обладнання на загальну суму 36000 грн (у тому числі ПДВ). Собівартість реалізованої продукції — 27000 грн. Адміністративні витрати на реалізовану продукцію — 1000 грн. Витрати на збут готової продукції — 200 грн.

На підставі наведених даних зробити необхідні бухгалтерські записи.

Задача 7.3. Підприємство отримало від постачальника товар на суму 240 грн з ПДВ. У наступному звітному періоді товар був уцінений на 50 грн (а) відповідно до П(с)БО 9 “Запаси”; б) внаслідок часткового псування) і проданий за 180 грн з ПДВ.

Зробити бухгалтерські проводки та податкові розрахунки.

Задача 7.4. Підприємство за минулий рік мало 100 тис. грн оподаткованого прибутку. У січні поточного року куплено товар на суму 1200 грн з ПДВ і надано як благодійну допомогу лікарні, у лютому куплено матеріали на суму 6600 грн і надано як допомогу школі.

Зробити проводки за кожен місяць з відображенням податкових розрахунків.

Задача 7.5. Підприємство отримало від постачальника товар на суму 240 грн з ПДВ. У наступному звітному періоді товар був уцінений на 50 грн і проданий за 180 грн з ПДВ. Через три роки кредиторська заборгованість була списана у зв'язку з тим, що минув строк позовної давності.

Зробити бухгалтерські проводки та податкові розрахунки.

Задача 7.6. Підприємство здійснює торгівлю товарами поштою на умовах попередньої оплати.

1. У кінці січня поточного року отримана від замовника (через підприємство поштового зв'язку) передплата вартості 10 одиниць товару на загальну суму 1200 грн (у т. ч. ПДВ — 200 грн).

Продажна ціна одиниці товару — 120 грн (у т. ч. ПДВ — 20 грн), собівартість — 90 грн, торгівельна націнка — 30 грн.

У цьому ж місяці замовнику був відправлений товар на повну суму передплати.

2. У лютому перераховані підприємству поштового зв'язку за послуги 60 грн (у т. ч. ПДВ — 10 грн) та отримані:

— повідомлення про вручення замовнику 9 одиниць товару на суму 1 080 грн (у т. ч. ПДВ — 180 грн);

— акт на повернення однієї одиниці товару на суму 120 грн (у т. ч. ПДВ — 20 грн).

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 7.7. Підприємство здійснює торгівлю товарами поштою на умовах попередньої оплати.

У кінці січня поточного року отримані заяви-замовлення з попередньою оплатою на 2 одиниці товару на загальну суму 300 грн. Продажна ціна одиниці товару — 150 грн з ПДВ, собівартість — 100 грн, торгівельна надбавка — 50 грн.

У цьому ж місяці замовнику був відправлений товар на повну суму передоплати та перераховано підприємству поштового зв'язку за послуги 4,8 грн з ПДВ.

У лютому отримані акти на наявність браку у товарах та повідомлення про вручення замовнику 2 одиниць товару. Ціна на товар, внаслідок браку була знижена на 20 % і 60 грн було перераховано покупцеві.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 7.8. У зв'язку з моральним зносом комп'ютера, він проданий власному працівнику за готівку у сумі 300 грн.

Зробити проводки до перевірки підприємства податковою службою та після перевірки.

Задача 7.9. Підприємство отримало фінансову допомогу від іншого підприємства у сумі 10 тис. грн. Повернуто допомогу в сумі 4,0 тис. грн у цьому ж звітному періоді та 6,0 тис. грн у наступному.

Зробити проводки та податкові розрахунки для варіантів:

а) обидва підприємства платники податку на прибуток за загальною ставкою;

б) підприємство що отримало допомогу є платником податку на прибуток за загальною ставкою, а надавач допомоги — пільговик;

в) обидва підприємства платники єдиного податку за ставкою 10 %.

Задача 7.10. Працівнику підприємства відпущено готову продукцію у рахунок заробітної плати на суму 360 грн з ПДВ. Виробнича собівартість відпущеної продукції — 275 грн.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 7.11. Оприбутковано безоплатно отриману готову продукцію на суму 180 грн.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 7.12. Підприємством безоплатно передано місцевій школі готову продукцію виробнича собівартість якої 1500 грн, а звичайна ціна — 2100 грн.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 7.13. При інвентаризації у матеріально-відповідальній особи виявлено нестачу готової продукції — електричних лампочок на суму 120 грн.

Зробити бухгалтерські проводки з відшкодування нестачі з винного.

Задача 7.14. Готову продукцію обміняли на сировину без грошових доплат. Звичайна ціна готової продукції 3000 грн, сировини — 2700 грн. Виробнича собівартість готової продукції — 2400 грн.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 7.15. Підприємство “А” обміняло готову продукцію на вперше емітовані акції підприємства “Б”. Звичайна ціна готової продукції — 3000 грн, номінальна вартість акцій — 3000 грн. Виробнича собівартість готової продукції — 1850 грн.

Зробити бухгалтерські проводки.

7.3. Тести

1. Реалізована готова продукція списується з обліку за:

- а) нормативною собівартістю;
- б) фактичною виробничою собівартістю;
- в) договірною ціною;
- г) первісною вартістю;
- д) обліковими цінами.

2. Реалізована продукція — це продукція:

- а) прийнята відділом технічного контролю і здана на склад;
- б) продукція яка перебуває на складі покупця на відповідальному зберіганні;
- в) продукція відвантажена, але ще не сплачена;
- г) продукція оплачена, але ще не відвантажена;
- д) продукція упакована і готова до відвантаження.

3. Бухгалтерський запис Д-т 901—К-т 26 означає:

- а) відвантажена готова продукція;
- б) повернення продукції покупцем;
- в) списана собівартість реалізованої продукції;
- г) випуск продукції;

4. Вказати правильну кореспонденцію рахунків — списані витрати сторонньої організації з транспортування готової продукції до покупця за рахунок продавця.

- а) Д-т 93—К-т 84 та Д-т 84—К-т 631;
- б) Д-т 93—К-т 809 та Д-т 809—К-т 631;
- в) Д-т 92—К-т 361;
- г) Д-т 701—К-т 93.

5. Згідно з Податковим кодексом України безоплатна передача товарів оподатковується:

- а) у передаючого підприємства;

- б) у приймаючого;
- в) у обох;
- г) ні в кого;
- д) законом не врегульовано.

6. П(с)БО 15 не поширюється на доходи, пов'язані з:

- а) реалізацією необоротних активів;
- б) договорами оренди;
- в) фінансові доходи.

7. Не визнаються згідно з П(с)БО 15 доходами надходження:

- а) процентів;
- б) страхових відшкодувань;
- в) сум податку на додану вартість;
- г) цільового фінансування.

8. Склад доходів, що відносяться до відповідної групи, встановлено:

- а) П(с)БО 2 “Баланс”;
- б) П(с)БО 15 “Дохід”;
- в) П(с)БО 3 “Звіт про фінансові результати”;
- г) НП(с) БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”;

9. При списанні доходу від реалізації продукції складається проводка:

- а) Д-т рахунка “Дохід від реалізації готової продукції” — К-т рахунка “Готова продукція”;
- б) Д-т рахунка “Дохід від реалізації готової продукції” — К-т рахунка “Фінансові результати”;
- в) Д-т рахунка “Фінансові результати” — К-т рахунка “Дохід від реалізації готової продукції”;
- г) Д-т рахунка “Виробництво” — К-т рахунка “Дохід від реалізації готової продукції”.

10. При отриманні безповоротної фінансової допомоги робиться проводка:

- а) Д-т 311 — К-т 745 “Дохід від безоплатно одержаних активів”;
- б) Д-т 311 — К-т 792 “Результат фінансових операцій”;
- в) Д-т 311 — К-т 424 “Безоплатно одержані необоротні активи”;
- г) Д-т 311 — К-т 401 “Статутний капітал”.

11. Згідно з П(с)БО готова продукція при вибутті шляхом її реалізації оцінюється за:

- а) нормативною собівартістю;
- б) договірною ціною;
- в) фактичною повною собівартістю;
- г) виробничою собівартістю;
- д) середньою ціною реалізації.

12. Дохід від реалізації сільськогосподарської продукції в обліку відображається записом:

- а) Д-т 361—К-т 701;
- б) Д-т 701—К-т 27;
- в) Д-т 26—К-т 701;
- г) Д-т 701—К-т 631.

13. Закриття рахунку 901 “Собівартість реалізованої продукції” відображають бухгалтерською проводкою:

- а) Д-т 901—К-т 791;
- б) Д-т 231—К-т 901;
- в) Д-т 701—К-т 901;
- г) Д-т 791—К-т 901.

14. Відмова у виписці податкової накладної при відпуску готової продукції покупцю тягне фінансові санкції:

- а) п'ять неоподаткованих мінімумів доходів громадян;
- б) п'ять неоподаткованих мінімумів за кожний цінник невстановленого зразка;
- в) 10 % вартості відпущеної готової продукції;
- г) повне вилучення виручки;
- д) на суму ПДВ, що відображена у інших документах зменшується податковий кредит;
- е) санкції не застосовуються.

15. Надання знижки покупцю відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Д-т 79—К-т 361;
- б) Д-т 361—К-т 704;
- в) Д-т 704—К-т 361;
- г) Д-т 946—К-т 26 методом сторно.

16. Безготівкове отримання коштів від покупців за реалізовані без попередньої оплати товари відображається бухгалтерським записом:

- а) Д-т 301—К-т 361;
- б) Д-т 311—К-т 361;
- в) Д-т 311—К-т 631;
- г) Д-т 361—К-т 311.

17. Дохід від реалізації товарів з наступною оплатою відображається бухгалтерською проводкою:

- а) Д-т 631—К-т 703;
- б) Д-т 703—К-т 361;
- в) Д-т 361—К-т 702;
- г) Д-т 361—К-т 704.

18. Собівартість реалізованої продукції сільськогосподарського виробництва списується бухгалтерською проводкою:

- а) Д-т 901—К-т 27;
- б) Д-т 902—К-т 26;
- в) Д-т 903—К-т 27;
- г) Д-т 27—К-т 901.

19. Рахунок “Дохід від реалізації готової продукції” закривається бухгалтерською проводкою:

- а) Д-т рахунка “Дохід від реалізації готової продукції”—К-т рахунка “Готова продукція”;
- б) Д-т рахунка “Дохід від реалізації готової продукції”—К-т рахунка “Фінансові результати”;
- в) Д-т рахунка “Фінансові результати”—К-т рахунка “Дохід від реалізації готової продукції”;
- г) Д-т рахунка “Виробництво”—К-т рахунка “Дохід від реалізації готової продукції”.

20. При надходженні коштів від реалізації товарів за готівку складається бухгалтерська проводка:

- а) Д-т 311—К-т 701;
- б) Д-т 301—К-т 702;
- в) Д-т 313—К-т 702;
- г) Д-т 701—К-т 301.

21. Списання собівартості реалізованих товарів відображається проводкою:

- а) Д-т 902—К-т 282;
- б) Д-т 283—К-т 903;
- в) Д-т 901—К-т 284;
- г) Д-т 902—К-т 285.

22. Продаж продукції з розрахунком чеком із чекової книжки відображається першою бухгалтерською проводкою:

- а) Д-т 311—К-т 701;
- б) Д-т 313—К-т 701;
- в) Д-т 331—К-т 701;
- г) Д-т 313—К-т 377, 361.

23. Списання витрат на збут відображається кореспонденцією рахунків:

- а) Д-т 23—К-т 93;
- б) Д-т 93—К-т 70;
- в) Д-т 70—К-т 93;
- г) Д-т 79—К-т 93.

24. Списання кредиторської заборгованості, за якою мину строк позовної давності відображають проводкою:

- А) Д-т 631—К-т 717;
- Б) Д-т 631—К-т 719;
- В) Д-т 631—К-т 44;
- Г) Д-т 631—К-т 791.

25. Методи обліку доходу від продажу готової продукції пов'язаним особам регулюється:

- а) П(с)БО 3;
- б) П(с)БО 15;
- в) П(с)БО 23.
- г) НП(с)БО 1.

26. До операцій пов'язаних сторін не належать:

- а) орендні операції;
- б) придбання або продаж готової продукції;
- в) нарахування заробітної плати головному бухгалтеру.

27. За дебетом рахунка 70 відображається:

- а) вартість повернених покупцем товарів;
- б) сума непрямих податків, що включені до ціни продажу;
- в) сума наданих знижок покупцям;
- г) придбання або продаж готової продукції.

28. Облік доходів і витрат здійснюється з урахуванням принципу:

- а) відповідності;
- б) безперервності;
- в) нарахування;
- г) періодичності.

29. Реалізовано товар за 120 грн з ПДВ собівартістю 80 грн. Прибуток від реалізації складе:

- а) 120 грн;
- б) 40 грн;
- в) 20 грн;
- г) 100 грн.

30. Дохід від реалізації основних засобів до податкових доходів:

- а) належить;
- б) не належить;
- в) належить у сумі перевищення такого доходу над балансовою вартістю реалізованого об'єкта.

8 ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ, ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ І ЦІЛЬОВОГО ФІНАНСУВАННЯ

8.1. Запитання та завдання для самоконтролю

1. Завдання обліку фінансових результатів.
2. Облік відстрочених податкових активів та зобов'язань.
3. Облік додатково вкладеного капіталу.
4. Облік доходів майбутніх періодів.
5. Облік забезпечень майбутніх витрат і платежів.
6. Облік іншого додаткового капіталу.
7. Облік коштів цільового призначення і цільових надходжень
8. Облік неоплаченого капіталу.
9. Облік нерозподілених прибутків (непокритих збитків).
10. Облік податку на прибуток.
11. Облік покриття збитків.
12. Облік розрахунків з учасником при виході його з ТОВ.
13. Облік резервного капіталу.
14. Облік фінансових результатів.
15. Облік формування й руху статутного капіталу в акціонерних товариствах
16. Облік формування й руху статутного капіталу в товариствах з обмеженою відповідальністю.
17. Облік цільового фінансування і цільових надходжень.
18. Обліку прибутку, використаного у звітному році.
19. Облік вилученого капіталу.
20. Поняття і призначення пайового капіталу.
21. Поняття і призначення статутного капіталу і завдання обліку.

8.2. Задачі для розв'язання

Задача 8.1. Підприємство виступило одним із засновників товариства з обмеженою відповідальністю. Згідно з засновницькими документами воно вносить до статутного капіталу ТОВ сировину, закупівельна вартість якої з ПДВ 144 тис. грн та грошові кошти у сумі 55 тис. грн. Частка у статутному капіталі ТОВ складає 60 %.

Зробити бухгалтерські проводки з придбання сировини та передачі сировини і коштів у статутний капітал ТОВ. Вказати первинні документи, які необхідні для відображення господарських операцій в обліку.

Задача 8.2. Підприємство вирішило придбати під забудову земельну ділянку, вартість якої 100 тис. грн. У зв'язку з відсутністю вільних коштів підприємство оголосило випуск 100 акцій по 1000 грн, які реалізувало по 1100 грн за акцію.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 8.3. Акціонерне товариство за посередництва торговця цінними паперами викупило у акціонерів власні акції (номінальна вартість однієї акції — 20 грн): 1500 — за ціною 24 грн за одну акцію готівкою; 600 — за номіналом готівкою; 900 — за ціною 18 грн за одну акцію (за безготівковим розрахунком). Торговцю цінними паперами за посередництво сплачено 150 грн.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 8.4. Підприємство раніше викупило 1500 власних акцій (номінальна вартість однієї акції — 20 грн) за загальну суму 36000 грн 600 акцій анульовано, 400 продано за номіналом і 500 акцій по 23 грн за одну.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 8.5. При заснуванні АТ оголошено статутний капітал у розмірі 1,8 млн. грн і здійснено випуск 300 привілейованих 10 % акцій номіналом по 1000 грн та 1500 простих акцій по 1000 грн. засновники оплатили всі акції за номіналом. Нерозподілений прибуток АТ за рік становив 60 тис. грн, за рахунок якого нараховані і виплачені 45 тис. грн дивідендів.

Розрахувати суми дивідендів на привілейовані та прості акції всього та на 1 акцію, розмір власного капіталу на кінець року та зробити можливі бухгалтерські проводки.

Задача 8.6. У АТ на кінець 200_ р. знаходилась в обігу така кількість акцій: 8 % привілейовані акції — 3000 шт. номіналом по 40 грн та прості акції — 9990 шт. номіналом по 10 грн. У першому кварталі наступного за звітним року оголошено і здійснено сплату за привілейованими акціями дивідендів у повній сумі готівкою та за простими акціями 10 % дивіденд (одна додаткова акція на 10 простих). Ринкова вартість акцій на кінець кварталу: привілейовані — 50 грн за одну, прості — 15 грн за одну.

Записати всі можливі проводки. Пояснити вплив кожних дивідендів на власний капітал АТ.

Задача 8.7. Засновники АТ зареєстрували інформацію про випуск акцій та оголошено передплату терміном 6 міс. на 10 тис. акцій номіналом по 100 грн з розміщенням акцій за номінальною вартістю та умовою внесення на момент підписки 30 % їх вартості грошовими коштами. За період передплати було підписано 8,4 тис. акцій, сплачено повністю за 7,2 тис. Засновники оплатили акції повністю. Проведено установчі збори, затверджено статут із зазначенням статутного капіталу у розмірі підписки.

Визначити розмір зареєстрованого статутного і неоплаченого капіталу. Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 8.8. Акціонерне товариство викупило власні акції у акціонерів (номінал однієї акції— 100 грн):

- 500 — за ціною 120 грн за одну акцію готівкою;
- 600 — за номіналом готівкою;
- 700 — за ціною 90 грн за одну акцію (за безготівковим розрахунком).

З викуплених акцій було анульовано 400, а останні реалізовано за безготівковим розрахунком по 110 грн за акцію.

Зробити бухгалтерські записи. Які зміни відбулися у власному капіталі підприємства.

Задача 8.9. З ТОВ виходить учасник, доля якого в статутному капіталі 20 %. Його доля викупується іншим учасником. Зареєстрований і сплачений статутний капітал у розмірі 100 тис. грн. Резервний капітал на початок звітного року 25 тис. грн, нерозподілений прибуток минулих років — 60 тис. грн.

Зробити бухгалтерські проводки. Вказати на первинні документи, які необхідні для відображення господарських операцій.

Задача 8.10. За даними податкової декларації нарахований податок на прибуток у сумі 100 тис. грн, а фінансовий результат до оподаткування склав 300 тис. грн.

Зробити бухгалтерські проводки та вказати на первинні документи, які необхідні на їх здійснення.

Задача 8.11. Підприємство у забезпечення наступних виплат відпусток нараховує 9% від сум нарахованої заробітної плати. За січень місяць нарахована заробітна плата 30 тис. грн та сума відпускних 600 грн.

Зробити необхідні бухгалтерські проводки та вказати на первинні документи, які необхідні на їх здійснення.

Задача 8.12. Підприємством отримані з місцевого бюджету кошти на утримання дитячого садочка у сумі 10 тис. грн. За рахунок цих коштів закуплені та використані продукти харчування на суму 5 тис. грн плюс ПДВ та нарахована зарплата працівникам дитячого садочка у сумі 2 тис. грн.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 8.13. Державне підприємство отримало за рік прибуток у сумі 200 тис. грн після оподаткування. 45 % прибутку спрямовано до фонду економічного розвитку, 25 % — до фонду матеріального стимулювання, 15 % — до фонду соціального розвитку та 10 % перераховано до централізованого фонду, що створюється вищестоящим органом управління.

Відкрити необхідні субрахунки та зробити бухгалтерські проводки.

Задача 8.14. Вищестоящий орган управління перерахував державному підприємству 10 тис. грн на поповнення оборотних засобів. У статуті підприємства вказана фіксована величина статутного капіталу.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 8.15. Вищестоящий орган управління перерахував державному підприємству 100 тис. грн на поповнення оборотних засобів. У наказі вищестоящого органу вказано, що підприємство на цю суму має збільшити величину статутного капіталу.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 8.16. Підприємство А та підприємство Б сумісно вирішили збудувати адміністративний корпус. Будівництво здійснює підрядчик. Вартість будівництва з ПДВ — 600 тис. грн. Забудовником визначено підприємство А. Підприємство Б перерахувало підприємству А 360 тис. грн цільового фінансування будівництва. Після закінчення будівництва підприємство А передало належні підприємству Б приміщення.

Зробити бухгалтерські проводки у підприємства А та Б.

8.3. Тести

1. Акціонерне товариство реалізувало комп'ютер. Як ця господарська операція вплинула на статутний капітал підприємства?

- а) зменшився на суму виручки;
- б) збільшився на суму виручки;
- в) залишився без змін;
- г) зменшився на суму виручки за винятком зносу.

2. Внески до статутного капіталу іншого підприємства нематеріальними активами відображаються в обліку записом:

- а) Д-т 40—К-т 12;
- б) Д-т 14—К-т 12;
- в) Д-т 15—К-т 12;
- г) Д-т 12—К-т 14;
- д) правильної відповіді немає.

3. Передача об'єктів основних засобів як внесок до статутного капіталу іншого підприємства відображається проводкою:

- а) Д-т 10—К-т 40;
- б) Д-т 14—К-т 10;
- в) Д-т 14—К-т 40;

- г) Д-т 14—К-т 311;
- д) правильної відповіді немає.

4. При введенні в експлуатацію нових основних засобів на державно-му підприємстві статутний капітал:

- а) збільшується;
- б) не збільшується;
- в) збільшується тільки у разі внесків засновником основних засобів до статутного капіталу, якщо величина статутного капіталу в установчих документах не визначена;
- г) збільшуються залишки за рахунком “Неоплачений капітал”.

5. Що розуміється під терміном “забезпечення майбутніх витрат і платежів”?

- а) борг банкам за кредитами;
- б) кошти, що за рішенням підприємства резервуються для забезпечення майбутніх витрат і платежів і включені до витрат поточного періоду;
- в) кошти, що за рішенням підприємства резервуються для забезпечення майбутніх витрат і платежів і не включені до витрат поточного періоду;
- г) створення резерву для покриття боргу працівникам підприємств з оплати праці.

6. Бухгалтерський запис Д-т 944 “Сумнівні та безнадійні борги”—К-т 38 “Резерв сумнівних боргів” означає:

- а) списання безнадійних боргів;
- б) створення резерву сумнівних та безнадійних боргів;
- в) акумулювання всіх сумнівних боргів на одному рахунку;
- г) зменшення резерву безнадійних боргів в результаті зміни фінансового становища дебіторів.

7. В результаті якої господарської операції з основними засобами в акціонерному товаристві може бути збільшений статутний капітал?

- а) при надходженні основних засобів на підприємство;
- б) при безкоштовному надходженні основних засобів;
- в) при надходженні основних засобів як внесок до статутного капіталу;
- г) при викупі акцій;
- д) величина статутного капіталу в акціонерних товариствах не пов’язана з рухом основних засобів.

8. Бухгалтерський запис Д-т 443 “Прибуток використаний у звітному періоді”—К-т 40 “Статутний капітал” означає:

- а) збільшення статутного капіталу за рахунок збільшення номінальної вартості акцій;
- б) надходження коштів як оплата зобов’язань по підписці на акції;

- в) збільшення статутного капіталу за рахунок безкоштовно одержаних цінностей;
- г) збільшення статутного капіталу за рахунок реінвестування дивідендів.

9. Бухгалтерський запис Д-т 40 “Статутний капітал” К-т 451 “Вилучені акції” означає:

- а) зменшення статутного капіталу за рахунок анулювання акцій;
- б) зменшення статутного капіталу за рахунок зменшення номінальної вартості акцій;
- в) нараховані дивіденди за акціями;
- г) списаний статутний капітал у сумі заборгованості учасникам.

10. Бухгалтерський запис Д-т 443 “Прибуток використаний у звітному періоді”—К-т 671 “Розрахунки за нарахованими дивідендами” означає:

- а) нарахування дивідендів акціонерам;
- б) виплату доходів акціонерам;
- в) заборгованість підприємства акціонерам після випуску акцій;
- г) заборгованість акціонерів по підписці на акції до реєстрації АТ.

11. На кінець року рахунок 791”Фінансові результати від операційної діяльності”:

- а) може мати залишок;
- б) не може мати залишку;
- в) може бути залишок лише за кредитом;
- г) може мати залишок лише за дебетом.

12. При поверненні внесків учаснику в статутний капітал ним же внесеними основними засобами:

- а) нараховується податок на доходи фізичних осіб;
- б) нараховується ПДВ до бюджету;
- в) ніяких відрахувань та нарахувань не здійснюється.

13. Підприємство повертає учаснику, у зв’язку з його виходом з товариства, внески у статутний капітал та належну йому долю накопиченого капіталу коштами. Обкладається податком на доходи фізичних осіб:

- а) лише внески у статутний капітал;
- б) лише належна учаснику доля накопиченого капіталу;
- в) обкладаються податком на доходи фізичних осіб як повернення внесків у статутний капітал, так і видача частини накопиченого капіталу.

14. Підприємство видає учаснику, що виходить з товариства частину накопиченого капіталу готовою продукцією. У такому разі зобов’язання з ПДВ:

- а) виникають;

- б) не виникають;
- в) виникають лише у разі видачі частини накопиченого капіталу товаром.

15. При конвертації облігацій в акції емісійний дохід:

- а) може виникати;
- б) не може виникати;
- в) може виникати лише при продажу акцій за грошові кошти.

16. При проведенні дооцінки основних засобів власний капітал підприємства:

- а) збільшується;
- б) зменшується;
- в) величина власного капіталу не змінюється.

17. Чи можливі випадки, коли власний капітал на звітну дату має від'ємне значення?

- а) можливі;
- б) неможливі;

18. Якщо підприємство перерахувало аванс за матеріальні цінності, які будуть використовуватись у виробничій діяльності, і на звітну дату їх не отримало то виникають:

- а) відстрочені податкові активи;
- б) відстрочені податкові зобов'язання;
- в) можуть виникати як податкові активи, так і податкові зобов'язання;
- г) ніяких податкових наслідків при перерахуванні авансу постачальнику не виникає.

19. Підприємство витратило на організацію вечора у зв'язку зі святом 8 березня 1000 грн. У цьому разі виникають:

- а) витрати операційної діяльності;
- б) податкові витрати;
- в) витрати операційної діяльності та податкові витрати.
- г) інші витрати звичайної діяльності.

20. При цільовому фінансуванні дохід відображається:

- а) при отриманні коштів цільового фінансування;
- б) після повного використання коштів цільового фінансування за призначенням;
- в) одночасно з витратами у сумі понесених витрат.
- г) при цільовому фінансуванні дохід ніколи не виникає.

21. Що означає бухгалтерська проводка за дебетом рахунку 23 та кредитом рахунку 471?

- а) нараховані відпускні;
- б) виплачені відпускні;
- в) створено забезпечення на виплату відпусток;
- г) нараховані відпускні робітникам основного виробництва.

22. Сума вилученого капіталу:

- а) виключається з величини власного капіталу;
- б) не виключається з величини власного капіталу;
- в) виключається з власного капіталу лише при прийнятті рішення про зменшення величини статутного капіталу.

23. Створення забезпечень виплат відпусток для підприємства є:

- а) обов'язковим;
- б) необов'язковим;
- в) обов'язковим лише за умови, коли забезпечення виплат відпусток передбачене обліковою політикою підприємства.

24. Підприємство витратило на організацію вечора у зв'язку з святом 8 березня 1000 грн. У цьому разі виникають:

- а) тимчасові різниці з податку на прибуток;
- б) постійні різниці з податку на прибуток;
- в) не виникають ні тимчасові ні постійні різниці з податку на прибуток;
- г) відстрочені податкові зобов'язання.

25. Залишки за рахунком доходів майбутніх періодів призводять до виникнення:

- а) відстрочених податкових активів;
- б) відстрочених податкових зобов'язань;
- в) не призводять до виникнення відстрочених податкових активів та податкових зобов'язань;
- г) призводять одночасно як до виникнення відстрочених податкових активів, так і податкових зобов'язань.

26. При створенні забезпечень відновлення земельних ділянок витрати включають до:

- а) операційних витрат;
- б) інших витрат звичайної діяльності;
- в) капітальних витрат.

27. Створювати забезпечення для покриття майбутніх збитків від діяльності підприємства:

- а) забороняється;
- б) не забороняється;
- в) визначається обліковою політикою підприємства.

28. Вірним є таке визначення забезпечення:

- а) це зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу.
- б) це зобов'язання з визначеними сумою та часом погашення на дату балансу.
- в) це зобов'язання з невизначеними сумою та визначеним часом погашення на дату балансу;
- г) заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій.

29. Забезпечення створюється:

- а) при виникненні внаслідок минулих подій зобов'язання, погашення якого ймовірно призведе до зменшення ресурсів, що втілюють в собі економічні вигоди, та його оцінка може бути розрахунково визначена;
- б) для забезпечення будь-яких майбутніх витрат;
- в) для покриття майбутніх збитків від діяльності підприємства.

30. У разі невиконання умов передплати на акції емітент зобов'язаний повернути передплатникам:

- а) передплачену суму коштів;
- б) передплачену суму коштів за вирахуванням витрат, пов'язаних з підпискою;
- в) передплачену суму коштів зі сплатою відсотків за весь термін користування ними.

9 ПОЗАБАЛАНСОВИЙ ОБЛІК

9.1. Запитання та завдання для самоконтролю

1. Класифікація позабалансових рахунків.
2. Позабалансовий облік амортизаційних відрахувань.
3. Позабалансовий облік бланків суворої звітності.
4. Позабалансовий облік гарантій та забезпечень виданих.
5. Позабалансовий облік гарантій та забезпечень отриманих.
6. Позабалансовий облік запасів.
7. Позабалансовий облік зобов'язань.
8. Позабалансовий облік необоротних активів.
9. Позабалансовий облік списаних активів.
10. Позабалансовий облік устаткування прийнятого для монтажу.
11. Призначення позабалансового обліку.

9.2. Задачі для розв'язання

Задача 9.1. Підприємством придбано 20 бланків векселів за 12 грн з ПДВ та здано на відповідальне зберігання касиру. Шість бланків векселів було використано для оформлення заборгованості підприємства, один бланк було зіпсовано внаслідок порушення правил заповнення та при інвентаризації виявлено нестачу 2-х бланків у касира. Винним у нестачі визнано касира і з нього відшкодовано нанесений підприємству збиток. Винним у псуванні визнано бухгалтера.

Зробити бухгалтерські проведення.

Задача 9.2. Підприємство отримало в операційну оренду автомобіль. Вартість автомобіля, що відображена в акті на передачу автомобіля — 30 тис. грн.

Відобразити в обліку отримання автомобіля в операційну оренду та повернення його орендодавцю по завершенні її строку.

Задача 9.3. Підприємство отримало у банку короткостроковий кредит у сумі 60 тис. грн строком на рік. Умовами кредиту передбачена сплата відсотків за користуванням ним у розмірі 18 % річних одночасно з погашенням кредиту. Під забезпечення кредиту заставлена адміністративна будівля первісна вартість якої 300 тис. грн, залишкова — 150 тис. грн.

Зробити бухгалтерські проводки з отримання та погашення кредиту.

Задача 9.4. Підприємство “А” продало підприємству “Б” готову продукцію на суму 90 тис. грн з ПДВ обліковою вартістю 70 тис. грн з відстрочкою платежу на 6 місяців. У забезпечення наступних платежів отримало у заставу

адміністративну будівлю первісна вартість якої 300 тис. грн, залишкова — 150 тис. грн. Через 6 місяців заборгованість підприємством “Б” погашена шляхом перерахування коштів на поточний рахунок підприємства “А”.

Зробити бухгалтерські проводки у підприємства “А” та підприємства “Б”.

Задача 9.5. Підприємство замовило і отримало 1000 бланків простих акцій із вказаною номінальною вартістю кожної 500 грн. Сплачено постачальнику за бланки акцій 800 грн з ПДВ. 999 акцій продано за номінальною вартістю, а одна акція — нестача. Виявлено винну особу та відшкодовано нанесені збитки.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 9.6. Підприємство “А” прийняло на відповідальне зберігання від підприємства “Б” товар, продажна вартість якого 15 тис. грн з ПДВ. Підприємство “Б” протягом місяця забрало з відповідального зберігання товар на суму 14,4 тис. грн, а на суму 600 грн передало підприємству “А” у рахунок плати за зберігання.

Зробити проводки у підприємства “А”.

Задача 9.7. Підприємством прийняте устаткування для монтажу вартістю 50 тис. грн. Через місяць устаткування змонтоване і передане замовнику.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 9.8. Підприємством проданий опціон за 500 грн на поставку в майбутньому товарів на 90 тис. грн з ПДВ. При надходженні строку поставки товар поставлений.

Зробити бухгалтерські проводки з продажу опціону та поставки товару покупцю.

Задача 9.9. Підприємством куплений опціон за 500 грн на отримання через півроку від постачальника товарів на суму 60 тис. грн з ПДВ.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 9.10. Підприємство за перше півріччя 200_ року нарахувало амортизацію необоротних активів у сумі 150 тис. грн. За цей же час використано на придбання основних засобів 30 тис. грн, на придбання нематеріальних активів — 1,5 тис. грн, на модернізацію основних засобів 60 тис. грн.

Зробити бухгалтерські записи на позабалансовому рахунку.

Задача 9.11. Підприємство отримало у банку кредит у сумі 10 тис. грн під заставу автомобіля, первісна вартість якого 60 тис. грн, знос — 15 тис. грн. Через півроку повернено кредит та відсотки у сумі 1,0 тис. грн.

Зробити бухгалтерські проводки.

9.3. Тести

1. Інформація, що накопичується на позабалансових рахунках у балансі підприємства:

- а) відображається;
- б) не відображається;
- в) відображається лише в окремих випадках.

2. Інформація, що накопичена на позабалансових рахунках розкривається:

- а) у балансі підприємства;
- б) у звіті про фінансові результати;
- в) у звіті про рух грошових коштів;
- г) у звіті про власних капітал;
- д) у примітках до звітності.

3. При відображенні інформації виробничими підприємствами на позабалансових рахунках застосовують:

- а) діграфічний запис;
- б) монографічний запис;
- г) як монографічний, так і діграфічний записи.

4. Майно отримане в операційну оренду відображається на:

- а) синтетичних рахунках;
- б) на позабалансових рахунках;
- в) як на синтетичних, так і на позабалансових рахунках.

5. Бланки суворого обліку на позабалансових рахунках обліковуються за:

- а) первісною вартістю;
- б) умовною вартістю;
- в) справедливою вартістю;
- г) залежно від виду бланку суворого обліку за первісною або умовною вартістю.

6. Матеріальні цінності, що прийняті на відповідальне зберігання:

- а) підлягають інвентаризації підприємством, що прийняло їх на зберігання;
- б) не підлягають інвентаризації підприємством, що прийняло їх на зберігання;
- в) підлягають інвентаризації підприємством, що прийняло їх на зберігання лише у разі настання надзвичайної події.

7. Списана дебіторська заборгованість обліковується:

- а) на балансових рахунках;

- б) на позабалансових рахунках;
- в) як на балансових, так і позабалансових рахунках.

8. Майно підприємства, яке оформлене договорами застави обліковується:

- а) на балансових рахунках;
- б) на позабалансових рахунках;
- в) як на балансових, так і позабалансових рахунках.

9. Збільшення залишку гарантій та забезпечень наданих відбувається:

- а) при видачі гарантій та забезпечень;
- б) при погашенні заборгованості, на яку вони були надані;
- в) при ліквідації гарантійного договору.

10. Облік амортизаційних відрахувань ведеться:

- а) лише на балансових рахунках;
- б) лише на позабалансових рахунках;
- в) як на балансових так і на позабалансових рахунках.

11. Невідшкодовані нестачі та втрати на позабалансовому рахунку обліковуються:

- а) протягом одного року;
- б) протягом трьох років;
- в) протягом п'яти років.

12. Товари прийняті на комісію є власністю:

- а) комісіонера;
- б) комітента;
- в) емітента.

13. У звітності підприємства відображається:

- а) вся інформація, що накопичена на позабалансових рахунках;
- б) лише інформація, що передбачена таблицями Приміток до фінансової звітності;
- в) інформація, що передбачена таблицями Приміток до фінансової звітності та інша суттєва інформація.

14. Ведення позабалансових рахунків є:

- а) обов'язковим;
- б) необов'язковим;
- в) обов'язковим у разі наявності об'єктів позабалансового обліку.

15. Загальним планом рахунків бухгалтерського обліку передбачено:

- а) 7 позабалансових рахунків;
- б) 8 позабалансових рахунків;
- в) 9 позабалансових рахунків.

10 ПОЛІТИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВИХ ВІДНОСИН

10.1. Запитання та завдання для самоконтролю

1. Обґрунтувати необхідність визначення облікової політики.
2. Класифікація розділів політики.
3. Облікова політика щодо фінансового обліку.
4. Загальні положення облікової політики щодо фінансової звітності.
5. Облікова політика щодо статей балансу.
6. Облікова політика щодо Звіту про фінансові результати.
7. Політика податкових відносин.
8. Облікова політика щодо отримання даних управлінського обліку.
9. Облікова політика щодо організації бухгалтерського обліку.
10. Дивідендна політика.
11. Відображення в обліковій політиці принципу суттєвості.
12. Відображення змін облікової політики в обліку.

10.2. Задачі для розв'язання

Задача 10.1. В обліковій політиці підприємства визначено, що резервування коштів на забезпечення гарантійних зобов'язань здійснюється у розмірі 10% реалізованої продукції без ПДВ.

У звітному періоді реалізовано продукції на суму 56,1 тис. грн з ПДВ. На проведення гарантійного ремонту в цьому періоді були придбані запасні частини на суму 840 грн з ПДВ, з яких використані на суму 250 грн. Заробітна плата працівників, що виконують гарантійний ремонт, склала 310 грн.

Зробити всі необхідні проводки за здійсненими операціями з відображенням податкових доходів та витрат.

Задача 10.2. Підприємство 31 грудня 200_ р. прийняло рішення про зміну облікової політики щодо оцінки запасів при вибутті з методу ФІФО на метод середньозваженої вартості. Вартість використаних протягом року запасів за методом ФІФО становила 600 тис. грн, а за методом середньозваженої вартості — 650 тис. грн.

Відобразити вплив змін облікової політики на рахунках бухгалтерського обліку. Дати обґрунтування наведеним Вами проводкам.

Задача 10.3. На підприємстві у жовтні 200_ р. внаслідок надзвичайної події у цеху було втрачене незавершене виробництво, витрати за яким склали 100 тис. грн. У жовтні цього ж року надійшло повідомлення страхової організації про відшкодування збитків на суму 80 тис. грн. До кінця року страхова організація з підприємством не розрахувалась, а в лютому наступного року, на

підставі виправленого повідомлення, сплатила страхове відшкодування у сумі 70 тис. грн.

Зробити бухгалтерські проводки за 200_ рік та внаслідок події після дати балансу.

Задача 10.4. Підприємство придбало автоматичну лінію за 1100 тис. грн. При оприбуткуванні визначило строк її корисного використання 5 років та ліквідаційну вартість — 100 тис. грн. Обраний метод нарахування амортизації — прямолінійний. Через 3 роки експлуатації було переглянуто термін корисного використання лінії з 5-ти до 6 років.

Визначити вплив зміни облікової оцінки на витрати за четвертий рік експлуатації. Зробити бухгалтерські проводки з придбання автоматичної лінії та нарахування амортизації за кожен рік експлуатації. Зробити текстову примітку до фінансової звітності підприємства.

Задача 10.5. На підставі наведених у таблиці даних визначити собівартість придбаного, використаного та залишку матеріалу “шифер покрівельний” на кінець місяця, застосовуючи методи ФІФО та ЛІФО¹.

	Кількість, шт.	Ціна за штуку, грн	Загальна вартість, грн.	Залишок на кінець дня, т
Залишок на 01.01	80	3,00		80
Придбано 12.01	100	3,30		180
Використано у виробництві 16.01	60			120
Придбано 18.01	40	3,50		160
Використано у виробництві та реалізовано 24.01	30**			130
Залишок на кінець місяця				

Визначити вплив на фінансовий результат зміни оцінки матеріалів при вибутті з ФІФО на метод ЛІФО та зробити можливі бухгалтерські проводки.

Задача 10.6. Підприємство придбало автомобіль за 60 тис. грн з ПДВ. Очікуваний строк використання автомобіля 5 років.

Нарахувати амортизацію за кожен рік корисного використання за прямолінійним, кумулятивним та податковим методами.

Порівняти вплив прямолінійного і кумулятивного методів на фінансовий результат за перший рік використання, розрахувати тимчасові різниці за 1-й рік корисного використання та зробити бухгалтерські проводки з придбання та відобразити в обліку тимчасові різниці (за перший рік).

¹ Починаючи з 2005 року у фінансовому обліку метод ЛІФО не застосовується, але його застосування в управлінському обліку цілком можливе.

Задача 10.7. Підприємство раніше в обліковій політиці передбачало нарахування амортизації за малоцінними необоротними матеріальними активами у розмірі 50 % при передачі в експлуатацію. У поточному році відбулась зміна облікової політики щодо нарахування амортизації за цими активами на 100 % при передачі в експлуатацію. На початок року первісна вартість малоцінних необоротних матеріальних активів складала 13 тис. грн, введено їх в експлуатацію протягом поточного року за первісною вартістю на суму 2 тис. грн та списано у сумі первісної вартості на 1,3 тис. грн.

Відобразити в обліку зміну облікової політики та зробити можливі з наведеної у задачі інформації бухгалтерські проводки.

Задача 10.8. Підприємство змінило метод визначення резерву сумнівних боргів з методу заснованого на класифікації дебіторської заборгованості на метод, виходячи з питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході. Внаслідок цього скоригована величина резерву сумнівних боргів на початок року з 33 тис. грн до 26 тис. грн.

Відобразити в обліку зміну оцінки дебіторської заборгованості.

Задача 10.9. Мале підприємство в минулому році працювало на спрощеній системі оподаткування зі сплатою податку в розмірі 6 % від обсягу реалізації. Обсяг реалізації за минулий рік склав 1,0 млн. грн. Відображений в обліку податковий кредит — 60 тис. грн. У поточному році підприємство перейшло на спрощену систему оподаткування за ставкою 10 %. Величина статті зарплата за 2 роки не змінилась.

Розрахувати економічний ефект на підприємстві внаслідок зміни політики податкових відносин.

Задача 10.10. Підприємство раніше в обліковій політиці передбачало нарахування амортизації за нематеріальними активами прямолінійним методом виходячи зі строку служби 5 років. У поточному році було переглянуто строки використання з 5 до 3-х років. Внаслідок такого перегляду збільшена сума накопиченої амортизації на початок року на 5 тис. грн.

Відобразити в обліку зміну облікової політики та зробити можливі з наведеної у задачі інформації бухгалтерські проводки.

10.3. Тести

1. Визначення облікової політики наведено у:

- а) НП(с) БО 1;
- б) П(с) БО 2;
- в) П(с) БО 3;
- г) П(с) БО 4;
- д) П(с) БО 6.

2. Визначення облікової оцінки наведене у:

- а) П(с)БО 4;
- б) П(с)БО 5;
- в) П(с)БО 6;
- г) НП(с)БО 1.

3. Відповідно до нормативної бази є вірним таке визначення облікової політики:

- а) це порядок організації бухгалтерського обліку на підприємстві;
- б) це сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності.
- в) це вибір форми бухгалтерського обліку;
- г) це сукупність принципів бухгалтерського обліку.

4. Складові облікової політики підприємства визначаються:

- а) самим підприємством;
- б) лише нормативними документами з бухгалтерського обліку;
- в) лише законами України з оподаткування;
- г) нормативними документами з бухгалтерського обліку, законами з оподаткування та внутрішніми нормативними документами підприємства.

5. Дотримання принципів бухгалтерського обліку є:

- а) обов'язковим;
- б) необов'язковим;
- в) обов'язковим лише щодо принципів наведених у П(с)БО.

6. Прийнята облікова політика:

- а) впливає лише на рівень витрат;
- б) впливає лише на рівень доходу;
- в) впливає лише на прибуток;
- г) впливає на всі вище перелічені показники.

7. Прийнята облікова політика впливає:

- а) лише на показники фінансової звітності;
- б) лише на показники податкової звітності;
- в) як на показники фінансової, так і податкової звітності;
- г) на показники управлінської звітності.

8. Не дозволено застосовувати у податкових розрахунках такий метод оцінки запасів при вибутті:

- а) ідентифікованої собівартості;
- б) середньозваженої собівартості;
- в) ФІФО;
- г) ЛІФО.

9. Оформлення внутрішнього нормативного документа підприємства щодо облікової політики є:

- а) обов'язковим;
- б) необов'язковим;
- в) обов'язковим лише щодо фінансового обліку;
- г) обов'язковим лише щодо податкового обліку.

10. Положення облікової політики щодо управлінського обліку визначаються:

- а) Законом;
- б) НП(с)БО;
- в) внутрішніми розпорядчими документами підприємства;
- г) міжнародними стандартами бухгалтерського обліку.

11. Привілеї щодо акцій та часток у статутному капіталі розкриваються у фінансовій звітності:

- а) обов'язково;
- б) необов'язково;
- в) розкриваються лише у разі їх суттєвого впливу на фінансову звітність.

12. Події після дати балансу:

- а) призводять до обов'язкового коригування відповідних активів і зобов'язань;
- б) не призводять до обов'язкового коригування відповідних активів і зобов'язань;
- в) обов'язкове коригування відповідних активів і зобов'язань здійснюють лише при можливості оцінки таких подій;

13. Оцінка подій після дати балансу може здійснюватись такими методами:

- а) на базі власної інформації;
- б) на базі ринкової інформації;
- в) на експертній оцінці;
- г) на досвіді вирішення аналогічних проблем у минулому;
- д) будь яким з перелічених вище методів.

14. Якщо дочірнє підприємство здійснює діяльність в умовах, що обмежують його можливості передачі коштів материнському підприємству то:

- а) звітність материнського і дочірнього підприємства консолідується;
- б) звітність материнського і дочірнього підприємства не консолідується;

15. Метод оцінки незавершеного виробництва для податкових цілей:

- а) повинен співпадати з методом оцінки запасів при вибутті;
- б) може не співпадати з методом оцінки запасів при вибутті;
- в) оцінка незавершеного виробництва для податкових цілей не здійснюється.

16. Резерв сумнівних боргів розраховують наступним способом:

- а) виходячи з платоспроможності окремих дебіторів;
- б) на основі класифікації дебіторської заборгованості;
- в) одним із названих способів, який обирається підприємством самостійно.

17. Оцінка активів і зобов'язань за операціями з пов'язаними сторонами здійснюється таким методом:

- а) порівнюваної неконтрольованої ціни;
- б) ціни перепродажу;
- в) “витрати плюс”;
- г) балансової вартості;
- д) будь-яким одним з названих методів за вибором підприємства.

18. Оцінка активів і зобов'язань у пов'язаних сторін:

- а) має співпадати;
- б) може не співпадати.

19. Величина порогу суттєвості визначається:

- а) П(с)БО;
- б) іншими нормативними документами держави;
- в) самим підприємством;
- г) Національним банком України.

20. Внутрішній нормативний документ підприємства про облікову політику затверджується:

- а) наказом по підприємству;
- б) розпорядженням по підприємству;
- в) постановою правління товариства;
- г) будь-яким з перелічених внутрішніх нормативних документів;
- д) правильної відповіді немає.

21. Який метод оцінки запасів при вибутті не дозволено застосовувати у фінансовому обліку?

- а) ідентифікованої собівартості;
- б) ФІФО;
- в) ЛІФО;
- г) середньозваженої собівартості.

11 ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

11.1. Запитання та завдання для самоконтролю

1. Перелічіть основні вимоги до фінансової звітності, визначені П(с)БО.
2. Перелічіть основні якісні характеристики фінансової звітності.
3. Розкрийте склад фінансової звітності.
4. Класифікація звітності.
5. Порядок подання фінансової звітності за призначенням.
6. Мета, зміст та порядок складання бухгалтерського балансу.
7. Мета, зміст та порядок складання “Інформації за сегментами”.
8. зміст та порядок складання Звіту про фінансові результати.
9. Мета, зміст та порядок складання Звіту про рух грошових коштів.
10. Мета, зміст та порядок складання Звіту про власний капітал.
11. Мета, зміст та порядок складання приміток до фінансової звітності.
12. Мета, зміст та порядок складання консолідованої фінансової звітності.
13. Оприлюднення фінансової звітності.

11.2. Задачі для розв’язання

Задача 11.1. Скласти баланс АТ станом на 31.12.200_ р. на підставі господарських операцій. Вважати на початок періоду баланс нульовим.

1. АТ оголошена відкрита підписка на додатковий випуск акцій у сумі 96 500 грн, у складі яких:

прості акції 175000 шт. · 0,50 грн = 87 500 грн.

привілейовані акції 12000 шт. · 0,75 грн = 9 000 грн.

2. Засновники внесли до статутного капіталу АТв обмін на 38 000 простих і 8 000 привілейованих акцій.(грн): акції іншого підприємства — 2500 грн, матеріали 8000 грн; грошові кошти 14500 грн, з них на поточний рахунок 14000 грн та у касу — 500 грн.

3. На поточний рахунок надішли кошти від продажу: простих акцій 52 500 шт. · 0,60 грн; привілейованих акцій 4 000 шт. · 1,00 грн.

Задача 11.2. Визначено, що прибуток, розрахований як об’єкт оподаткування у податковій декларації, становить 220 тис. грн і перевищує розрахований за даними Звіту про фінансові результати на 160 тис. грн, з яких 120 тис. грн — тимчасові різниці. Ставка податку на прибуток — 25 %.

Зробити проводки з нарахування податку на прибуток та відстрочених податкових активів (зобов’язань). У яких формах звітності будуть відображені суми податку на прибуток та відстрочені податкові активи (зобов’язання).

Задача 11.3. Підприємство з безцеховою структурою управління базою розподілу загальновиробничих витрат обрало обсяг виробництва в натуральному вираженні.

Планом на звітний рік було передбачено обсяг виробництва (нормальну виробничу потужність) у 300 тис. од. Загальновиробничі витрати за річним планом 690 тис. грн, з них змінні витрати — 56,5 %. Фактична потужність — 310 тис. од., Фактичні загальновиробничі витрати 770 тис. грн, з них змінні — 55 %.

Зробити контрирування. Визначити, як вплине розмір розподілених та нерозподілених загальновиробничих витрат на виробничу собівартість продукції та як це відобразиться в Звіті про фінансові результати.

Задача 11.4. Класифікувати наведені нижче операції щодо руху грошових коштів у результаті відповідної діяльності, використовуючи умовні позначення: О — операційна, І — інвестиційна, Ф — фінансова, Н — негрошова.

1. Надійшла сума авансу від замовника.
2. Нарахована амортизація основних засобів.
3. Сплачені дивіденди акціонерам.
4. Оплачений рахунок постачальників за матеріали, що надійшли у попередньому місяці.
5. Перераховані кошти, як внесок у спільне підприємство.
6. Отримані кошти в касу з банку для виплати зарплати.
7. Сплачений податок на прибуток.
8. Переоцінка залишку коштів в іноземній валюті станом на кінець звітного періоду.
9. Сплачений штраф за порушення терміну поставки.
10. Погашена довгострокова позика банку.

Задача 11.5. Підготувати Звіт про рух грошових коштів використовуючи наступну інформацію:

Статті балансу	Сума, тис. грн за роками	
	1	2
Основні засоби (залишкова вартість)	900	1000
Торгова дебіторська заборгованість	590	500
Запаси	580	600
Грошові кошти	100	0
Торгова кредиторська заборгованість	1000	900
Банківський овердрафт	0	50
Акціонерний капітал	1000	1000
Нерозподілений прибуток	170	150
Баланс	?	?

Задача 11.6. Підприємство безкоштовно отримало у липні комп'ютер справедлива вартість якого 6,0 тис. грн. За оцінкою строк його корисного використання 5 років, ліквідаційна вартість — 1,0 тис. грн, метод нарахування амортизації — прямолінійний.

Зробити проводки. Розкрити вплив цієї події на показники Звіту про власний капітал.

Задача 11.7. Привілейовані акції номінальною вартістю 50 тис. грн викуплені за 40 тис. грн.

Зробити необхідну кореспонденцію рахунків. Скласти примітки до звітності.

Задача 11.8. Дочірнє підприємство за рік реалізувало продукції на 1920 тис. грн, з яких 35 % припадає на материнське підприємство. Собівартість реалізованої продукції 1500 тис. грн.

Розкрити вплив здійснених операцій на звітність материнського підприємства за умови, що внутрішньогрупові операції мають рівень рентабельності аналогічний решті.

Задача 11.9. Здано у фінансову оренду устаткування вартістю без ПДВ 100 тис. грн. Мінімальні орендні платежі 150 тис. грн.

Зробити необхідні проводки в орендодавця та в орендаря за умови, що орендодавець є материнським підприємством. Розкрити вплив здійсненої операції на показники консолідованої фінансової звітності.

Задача 11.10. Дочірнім підприємством реалізовано основні засоби за 118 тис. грн з ПДВ. Первісна вартість об'єктів — 100 тис. грн, знос — 40 %. Зробити проведення. Пояснити вплив операції на показники консолідованої фінансової звітності.

11.3. Тести

1. Фінансова звітність складається за формами:

- а) довільними;
- б) затвердженими міністерством фінансів України;
- в) затвердженими керівником підприємства;
- г) затвердженими вищестоящою організацією;
- д) формами, затвердженими податковою адміністрацією.

2. До Балансу включаються:

- а) залишки за рахунками бухгалтерського обліку;
- б) обороти за рахунками бухгалтерського обліку;
- в) чисельність працівників підприємства;
- г) залишки за позабалансовими рахунками;

3. У Звіт про фінансові результати включаються:

- а) залишки основних засобів;
- б) залишки запасів;
- в) суми коштів на рахунках у банках;
- в) суми дебіторської заборгованості.
- г) дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт,; послуг);

4. Фінансову звітність підписують:

- а) інспектори податкової служби;
- б) працівники банку;
- в) керівник і головний бухгалтер підприємства;
- г) головні спеціалісти підприємства.

5. Суб'єкти малого підприємництва подають фінансову звітність у складі:

- а) однієї форми — баланс;
- б) двох форм — баланс і звіт про фінансові результати;
- в) чотирьох форм - баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів і звіт про власний капітал;
- г) шести форм — як і великі підприємства, але за скороченою кількістю показників.

6. Звітність класифікується за:

- а) видами, періодичністю складання, способами відправлення;
- б) видами, датами, періодичністю складання, способами відправлення, за поширенням на галузі народного господарства, обсягами;
- в) видами, періодичністю складання, способами відправлення, за поширенням на галузі народного господарства, обсягами;
- г) видами, періодичністю складання, способами відправлення, за поширенням на галузі народного господарства, користувачами, обсягами;
- д) видами, способами відправлення, роллю за поширенням на галузі народного господарства, методами оподаткування, обсягами.

7. За видами звітність поділяють на:

- а) бухгалтерську, статистичну, оперативну, управлінську;
- б) бухгалтерську, статистичну, податкову, адміністративну, управлінську;
- в) фінансова, статистичну, оперативну;
- г) бухгалтерську, періодичну, річну;
- д) бухгалтерську, статистичну, телеграфну, поштову.

8. Стаття “Додатковий капітал” містить сальдо субрахунків:

- а) резерв на оплату відпусток;

- б) емісійний дохід;
- в) резерв сумнівних боргів;
- г) сальдо всіх зазначених субрахунків.

9. Річна бухгалтерська звітність подається підприємством не пізніше:

- а) 15 січня;
- б) 20 лютого;
- в) 1 лютого;
- г) 15 березня.

10. Чистий прибуток підприємства у Звіті про фінансові результати за рік становить 25 тис. грн. Залишок товарних запасів зменшився на 2 тис. грн, а дебіторська заборгованість зросла на 3 тис. грн.

Як ці зміни вплинули на фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування?

- а) фінансовий результат зменшився;
- б) фінансовий результат збільшився;
- в) на фінансовий результат ці зміни не вплинули.

11. Дохід у Звіті про фінансові результати відображається в момент надходження активу або погашення зобов'язання:

- а) в усіх випадках;
- б) коли може бути застосована стандартна оцінка доходу;
- в) якщо оцінка доходу може бути достовірно визначена;
- г) якщо наявний податковий дохід у податкових розрахунках.

12. Списання об'єкта необоротних активів вплине на результат діяльності:

- а) операційної;
- б) фінансової;
- в) інвестиційної;
- г) надзвичайної.

13. Операції, які є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу, називають:

- а) операційною діяльністю;
- б) основною діяльністю;
- в) звичайною діяльністю;
- г) інвестиційною діяльністю.

14. Прикладом грошових потоків від інвестиційної діяльності є:

- а) надходження від продажу продукції;
- б) отримання позики в грошовій формі;
- в) оплата за придбані довгострокові облігації;

г) жоден з наведених.

15. Надходження коштів від дебіторів за відвантажені товари (роботи, послуги) слід відобразити у складі:

- а) операційної діяльності;
- б) інвестиційної діяльності;
- в) фінансової діяльності;
- г) не відобразити у Звіті про рух грошових коштів.

16. Інформацію про зміни у власному капіталі підприємства містить:

- а) Баланс;
- б) Звіт про фінансові результати;
- в) звіт касира;
- г) жоден з наведених звітів.

17. Сума вилученого капіталу:

- а) виключається з величини власного капіталу;
- б) не виключається з величини власного капіталу;
- в) виключається з власного капіталу лише при прийнятті рішення про зменшення величини статутного капіталу

18. Примітки до фінансової звітності складають підприємства:

- а) крупні;
- б) середні;
- в) крупні, середні і малі;
- г) всі, крім малих.

19. Інформацію за сегментами складають підприємства:

- а) крупні;
- б) середні;
- в) крупні, середні і малі;
- г) всі, крім малих.

20. Всі господарські сегменти є:

- а) звітними;
- б) незвітними;
- в) поділяються на звітні та незвітні.

21. Внутрішньогрупові операції — це:

- а) операції з власними працівниками та пов'язаними особами;
- б) операції між дочірніми підприємствами однієї групи;
- в) операції між материнським та дочірніми підприємствами;
- г) операції між материнським та дочірніми підприємствами або між дочірніми підприємствами однієї групи.

22. Примітки до фінансової звітності містять таблиць:

- а) 12;
- б) 13;
- в) 14;
- г) 15.

23. Принцип фінансової звітності, дія якого забороняє відображення майна власника в балансі підприємства:

- а) безперервність;
- б) автономність;
- в) превалювання сутності над формою;
- г) обачність.

24. Кінцева дата подання консолідованої фінансової звітності кварталової:

- а) не пізніше 20 числа місяця, наступного за звітним кварталом;
- б) не пізніше ніж через 45 днів після закінчення звітного кварталу;
- в) не пізніше ніж через 30 днів після закінчення звітного кварталу;
- г) не пізніше ніж через 15 днів після закінчення звітного кварталу.

25. Кінцева дата подання консолідованої фінансової звітності річної:

- а) не пізніше 60 днів після закінчення звітного року;
- б) не пізніше 90 днів після закінчення звітного року;
- в) до 15 квітня наступного за звітним року;
- г) до 15 березня наступного за звітним року.

12 Приклад вирішення задачі

Задача. Підприємство виступило одним із засновників товариства з обмеженою відповідальністю. Згідно з засновницькими документами воно вносить в статутний капітал ТОВ сировину, закупівельна вартість якої з ПДВ складає 120,0 тис. грн та грошові кошти в сумі 50,0 тис. грн. Частка в статутному капіталі ТОВ складає 60 %.

Зробити бухгалтерські проводки з придбання сировини та передачі сировини і коштів у статутний капітал ТОВ. Вказати первинні документи, які необхідні для відображення господарських операцій в обліку.

Вирішення задачі

Згідно з нормами ст. 86 ГКУ внесками засновників можуть бути будівлі, споруди, обладнання та інші матеріальні цінності, цінні папери, права користування, а також інші майнові права, кошти в тому числі в іноземній валюті. Крім того, при вирішенні задачі необхідно враховувати вимоги П(с)БО 23 “Розкриття інформації щодо пов’язаних сторін”, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 18.06.01 № 303. Згідно з цим стандартом, враховуючи, що частка в статутному капіталі новоствореного ТОВ складає 60 %, інвестиція здійснена пов’язаній стороні, яка стала перебувати під контролем інвестора.

Згідно з п. 16 П(с)БО 12 “Фінансові інвестиції” довгострокові фінансові інвестиції в асоційовані й дочірні підприємства обліковуються за методом участі в капіталі. Материнське підприємство складає консолідовану фінансову звітність згідно із П(с)БО 20 “Консолідована фінансова звітність”. Згідно з п. 11 цього П(с)БО при складанні консолідованої фінансової звітності балансова вартість фінансових інвестицій материнського підприємства в кожне дочірнє підприємство і частка материнського підприємства в кожному дочірньому підприємстві підлягають виключенню.

Оскільки сировина закуповується для наступного обміну на корпоративні права, її слід обліковувати як товар.

В обліку будуть зроблені наступні проводки:

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума
Відображена заборгованість постачальнику за матеріали	28	631	100 000,00
Відображена заборгованість постачальнику з ПДВ	641	631	20 000,00
Відображено дохід від реалізації	141	702	120 000,00
Нараховані податкові зобов’язання з ПДВ	702	641	20 000,00
Дохід від реалізації списано на фінансовий результат	702	791	100 000,00
Списано собівартість реалізованого товару	902	28	100 000,00
Собівартість реалізованого товару списана на фінансовий результат	791	902	100 000,00
Перераховані кошти з а корпоративні права	141	311	50 000,00

Первинні документи:

- 1) накладна;
- 2) податкова накладна;
- 3) виписка банку;
- 4) довіреність на отримання матеріальних цінностей;
- 5) акт прийому-передачі сировини підписаний інвестором і ТОВ або накладна;
- 6) статут ТОВ.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Навчальна література

1. Бухгалтерський фінансовий облік /Бутинець Ф.Ф., Герасимович А.М., Малюга Н.М. та інші/ Під заг. ред. Ф.Ф. Бутинця. — Житомир.: ПП “Рута”, 2009. — 912 с.
2. Лень В.С. Фінансовий облік/В.С. Лень. — К.: Академія, 2011. —650 с.
3. Лень В.С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: Навчальний посібник/В.С. Лень, В.В. Гливенко. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2012. — 744 с.
4. Лень В.С. Звітність підприємств. Підручник/В.С. Лень, В.В. Гливенко. — Київ: Каравела, 2010. — 672 с.

Методична література

1. Лень В.С. Фінансовий облік в Україні: задачі, тести, відповіді. Практикум для студентів вищих навчальних закладів економічних спеціальностей. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 320 с.
2. Лень В.С. Фінансовий облік II. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни “Фінансовий облік I” для студентів економічних спеціальностей. — Чернігів: ЧДТУ. — 2007.— 24 с.

Допоміжна література

1. Податковий кодекс України від 02.12.10 № 2755-VI.
2. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.99 р. № 996-XIV.
3. Закон України “Про відпустки” від 15.11.96 № 504/96-ВР.
4. Закон України “Про Державний бюджет України” на відповідний рік.
5. Закон України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” від 08.07.10 № 2464-VI.
6. Закон України “Про індексацію грошових доходів населення” від 25.04.97 № 234/97-ВР.
7. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування” від 28 грудня 2014 року № 77-VIII.
8. Закон України “Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв’язку з порушенням строків їх виплати” від 19.10.00 № 2050-III.
9. Закон України “Про фінансовий лізинг” від 16.12.97 № 723/97-ВР.
10. Закон України “Про оплату праці” від 24.03.95 № 108/95-ВР.
11. Закон України “Про охорону навколишнього природного середовища” від 25.06.91 № 1264-XII.
12. Закон України “Про охорону праці” від 14.10.92 № 2694-XII.

13. Генеральна угода між Кабінетом Міністрів України, всеукраїнськими об'єднаннями організацій роботодавців і підприємців та всеукраїнськими профспілками і профоб'єднаннями на відповідний рік.

14. Інструкція зі статистики заробітної плати, затверджена наказом Державного комітету статистики України від 13.01.04 № 5.

15. Інструкція зі статистики кількості працівників, затверджена Наказом Державного комітету статистики України від 28.09.2005р. № 286.

16. Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 13.03.98 № 59.

17. Кодекс законів про працю, затверджений Законом України від 10.12.71 № 322-VIII.

18. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, затверджені наказом Міністерства промислової політики України від 09.07.07 № 373.

19. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879.

20. Порядок проведення індексації грошових доходів населення, затверджений постановою КМУ від 17.07.03 № 1078.

21. Рекомендації щодо визначення заробітної плати працюючих в залежності від особистого внеску працівника в кінцеві результати роботи підприємства, затверджені наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 31.03.99 № 44.

ДЛЯ НОТАТОК